

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra církevních dějin a církevního práva

Teologické nauky

Jan Houšť

*Historie římskokatolické farnosti Dubňany
v letech 1843–1885*

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Vít Hlinka, Th. D.

Olomouc 2022

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jsem při tom jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 10. 4. 2022

Jan Houšť

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Vítu Hlinkovi Th.D., za odborné vedení, podnětné připomínky k práci a metodickou pomoc. Panu Miroslavu Chludilovi děkuji za důvěru, s níž mi poskytoval soukromé materiály, a za čas, který mi věnoval při osobních konzultacích. Dále Ing. Václavu Ilčíkovi za cenné informace. Dík patří také našemu panu faráři Mgr. Pavlu Zahradníčkovi, Th.D., za vstřícnost a podporu.

OBSAH

ÚVOD	5
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY	8
1.1 Farní kroniky a pamětní knihy.....	8
1.2 Domácí protokol Dubňany	10
1.3 Matrika Dubňany	12
2 HISTORIE KOSTELA CÍRKEVNÍ SPRÁVY DUBŇAN.....	14
2.1 Historický kontext vzniku farnosti Dubňany.....	14
2.2 Financování farnosti	16
2.3 Kaple v Dubňanech	18
2.4 Kostel sv. Josefa	20
2.5 Duchovní správa farnosti Dubňany	29
3 ZAJÍMAVÉ UDÁLOSTI FARNOSTI V LETECH 1843–1885	33
3.1 První roky farnosti	33
3.2 Sedmdesátá léta	34
3.3 Osmdesátá léta	38
ZÁVĚR.....	43
SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH PRAMENŮ	46
SEZNAM OBRÁZKŮ	50
SEZNAM PŘÍLOH	51

ÚVOD

Předmětem bakalářské práce je historie farnosti obce Dubňany v polovině 19. století zpracovaná na základě záznamů z Domácího protokolu. Důvodem pro výběr tématu je moje aktivní zapojení do jeho digitalizace. Při jeho skenování jsem si uvědomil, kolik zajímavých informací o počátcích farního života je zatím nezveřejněno a jak náročné bylo dosáhnout výstavby kostela, který je dominantou města. Ačkoli mají Dubňany letitou křesťanskou historii, zatím není zpracována žádná monografie, která by předkládala historii farnosti města. Výjimku představuje drobný tisk Maděryče a Zahrádky ke 120. výročí posvěcení kostela sv. Josefa v Dubňanech¹, v němž je krátce popsána historie a významní představitelé farnosti, interiér kostela a přehled drobných sakrálních staveb v okolí města. Monografie o Dubňanech se zmiňuje o historii farního života jen okrajově.²

Dubňany jsou malé město ležící na jižní Moravě v regionu Slovácko, které je známé svou dlouhou a bohatou historií, pojící se s Velkou Moravou a počátky křesťanství u nás. První písemné záznamy o Dubňanech pocházejí z poloviny 14. století. Název obce je odvozen od dubových lesů, které se zde nacházely. O původu jména pojednává Kronika obce Dubňany. „*Dubňany jsou stará osada, kteráž od lesů dubových „Doubrava“ zvaných, které ji téměř obklopovaly, jméno své dostala.*“³ Jejich pozůstatkem je dub u Jarohněvovického rybníka, jehož stáří je odhadováno na 600 let. Dubová větev je také součástí městské pečeti ze 17. století⁴. V pramenech bývají Dubňany označovány také jako Dolní Dubňany.⁵

Ve sledovaném období se obec nacházela v místech dnešního kostela a čítala 86 domů s 650 obyvateli. Obyvatelé byli převážně katolického vyznání.⁶ K rozvoji obce dochází v polovině 19. století díky sklářským hutím a hornictví. Dubňany byly povýšeny na město v roce 1964, dnes zde žije téměř 7 tisíc obyvatel.

¹ MADĚRYČ, P. a Zahrádka, A. 120. výročí posvěcení kostela sv. Josefa v Dubňanech. Dubňany : Farní rada, 2005. 46 s.

² *Dubňany, minulost a současnost moravskoslováckého města. 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem.* Dubňany : Městský úřad, 1999. 255 s.

³ Kronika obce Dubňany, 1925, s. 2.

⁴ Znak obecní na pečetích v XVII. a v 1. polovici XVIII. století byla dubová větev s 5 žaludy (podle významu jména osady nebo výkladu jeho) Kronika obce Dubňany, 1925, s. 5, o pečeti je pojednáno také v knize *Dubňany, minulost a současnost moravskoslováckého města. 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem.* Dubňany : Městský úřad, 1999, s. 21

⁵ Záměna Dubňany u Dukovan a Dubňany u Hodonína.

⁶ Záznamy o příslušnosti k římskokatolické církvi a ostatním vyznáním jsou uvedeny v Domácím protokolu.

Cílem bakalářské práce je zpracování informací o dubňanské farnosti v prvních letech existence farnosti, o jejích duchovních vůdcích a důležitých historických meznících, které formovaly život Dubňan v letech 1843–1885. Při studiu prvních let farnosti nelze vynechat předcházející vývoj, kdy byly Dubňany kaplanstvím. Zkoumané období je vymezeno od počátku farnosti do roku 1885 a jeho konec byl vybrán především s ohledem na ukončení jedné kapitoly Dubňan, a to přestavbou kostela. Druhým důvodem je zavedení legislativy týkající se psaní kronik.⁷ Příští rok uplyne 180 let od založení farnosti Dubňany, nabízí se tedy možnost použít bakalářskou práci jako podklad pro kapitolu v publikaci přibližující historii farnosti.

Primárním pramenem, ze kterého jsem vycházel, je Domácí protokol 1789–1919, vedený od počátku kaplanství v Dubňanech. V současnosti existují čtyři knihy – z období 1789–1919, 1920–1938, 1939–2008. Poslední Domácí protokol byl založen v roce 2009. Uvedené knihy kromě poslední z roku 2009 jsou umístěny v Diecézním archivu Biskupství brněnského v Rajhradu, zároveň jsou dostupné v elektronické podobě na stránkách farnosti. Jde o historický pramen nezbytný pro pochopení vývoje křesťanského společenství v Dubňanech i samotné obce. Zatímco novější záznamy jsou snadno čitelné a čtivé, záznamy z počátků farnosti jsou velmi pro badatele těžko přístupné. Často jsou totiž psané kurentem nebo švabachem, mnohdy latinsky a německy. Díky badatelské činnosti Miroslava Chludila však existují přepisy originálních farních dokumentů a částí Domácího protokolu. Chludil shromáždil řadu podkladů, opisů dokumentů, které zřejmě již neexistují⁸, a rozhovorů se zajímavými lidmi naší farnosti. Záznamy jsou vedeny v Badatelských sešitech⁹, které jsou v osobním vlastnictví Chludila. Dalším badatelem, z jehož prací čerpám, je ing. Václav Ilčík, který sleduje farnost v kontextu celého Slovácka z hlediska příslušnosti k diecézím (Olomoucké, později Brněnské).

⁷ Srov. DUŠEK, R. Digitalizace pamětních knih okresu Ústí nad Orlicí a Sbírký matrik Východočeského kraje. *Sborové listy*, 2011, č. 19. MRŇA, Jaroslav. *Farní kroniky jako pramen církevních a sociálních dějin na příkladu pamětních knih farností v děkanství velkomeziříčském*. [Dizertační práce] Praha, Univerzita Karlova, Katolická teologická fakulta, Ústav dějin křesťanského umění 2017. Vedoucí práce Tomáš Petráček. PAKOSTA, O. *Kroniky: legislativa, způsob vedení, archivace a jejich badatelské využití*. In: *Svitavsky.denik.cz* [online]. 14. 2. 2009 [online]. Dostupné z WWW: <https://svitavsky.denik.cz/kultura_region/kroniky-legislativa-zpusob-vedeniarchiva-ce.html>.

⁸ Tyto informace jsem konzultoval s archivářkou v Diecézním archivu Rajhrad.

⁹ CHLUDIL, M. Badatelské sešity.

Dalším dochovaným pramenem jsou matriky Dubňan vedené od roku 1754. Ve sledovaném období se jedná o matriky č. 5281 z let 1754–1820, č. 5282 z let 1820–1858, č. 5283 z let 1846–1870 a č. 5284 z let 1871–1887. Tyto matriky uvádí index narození.

Matrika č. 5290 uvádí index oddání v letech 1754–1827 a index úmrtí v letech 1754–1801. Matriky č. 5291 a 5292 udávají index oddaných v letech 1828–1867 a 1856–1910. A nakonec matrika č. 5295 udává index úmrtí v letech 1800–1892. Tyto matriky jsou uloženy v Moravském zemské archivu v Brně.¹⁰

Rejstřík narozených č. 5298 z let 1871–1928 je uložen na Městském úřadě Dubňany. Pro ověření listin souvisejících s bakalářskou prací jsem navštívil Diecézní archiv Biskupství brněnského v Rajhradu, Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc, Farní úřad Dubňany a Státní okresní archiv Hodonín. K doplnění informací jsem použil Kroniku obce Dubňany, kterou založil učitel Jaromír Fiala v roce 1925. K pochopení vedení Domácího protokolu jsem vycházel z metodického pokynu č. 1/2019.¹¹

Práce je rozdělena do tří částí. V první části se zabývám úvodem do problematiky, podstatou vedení pamětních knih, kronik a matrik. Je zde popsán Domácí protokol Dubňan, z něhož při sledování historie farnosti vycházím. Druhá, nosná část práce, je věnována samotné farnosti Dubňany od vzniku přes stavbu kostela až po výčet významných osobností církve ve vymezeném období. Vznik farnosti souvisí se stavbou kostela, proto je velká pozornost věnována okolnostem jeho stavby a významné osobě pátera Oharka, který se o stavbu kostela zasadil. Kostel byl vystavěn na původních základech kaple, jejíž části se staly součástí současného kostela. Třetí část poskytuje přehled vývoje farnosti v jednotlivých letech.

¹⁰ MZA Brno.

¹¹ *Metodický pokyn č. 1/2019 k archivnímu zpracování fondů typu „farní úřad“ Č. j. MV- 13807-1/AS-2019*. Praha : Ministerstvo vnitra, 2019. 371 s. Dostupné také z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/metodicky-pokyn-c-1-2019-k-archivnimu-zpracovani-fondu-typu-farni-urad.aspx>>.

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

1.1 Farní kroniky a pamětní knihy

Farní kroniky a pamětní knihy představují důležitý narativní pramen. Zvláště pro menší obce jsou cenným zdrojem informací o historii, protože do josefínských reforem¹² byl vývoj obcí a farností úzce propojen a farní archiválie jsou často jediným záznamem o soudobém dění. O zvýšeném zájmu o tuto problematiku svědčí řada kvalifikačních prací.¹³

Pojem kronika vychází z řeckého chrónos (čas). V kronikách byly popisovány události v časovém sledu. Lze je sledovat jako umělecké dílo, úřední agendu nebo pamětní knihu.¹⁴ „Starou tradici mají ve smyslu úředních „pamětí“ městské knihy (měšťanské paměti patří do pramenů osobní povahy) a také tzv. památné knihy v rámci desek zemských, zachované v souvislých řadách od r. 1541.“¹⁵ Vedle kronik patří mezi pamětní prameny úřední povahy městské a farní pamětní knihy, obecní a školní kroniky a kroniky nejrůznějších spolků.¹⁶ Označení kronika a pamětní kniha bývá v literatuře používáno mnohdy jako synonymum, přestože pamětní knihy mají kronikářskou povahu jen částečně. Kroniky i pamětní knihy mají povahu pragmatických písemností úředního původu.

Význam městských a farních kronik si uvědomil již nejvyšší purkrabí Karel, hrabě Chotek na konci 19. století. Podle něj „vynikající cena kronik spočívá ve věrném podání všech jednotlivých okolností – často zdánlivých maličností – a v jistotě, s níž je z předem zmíněných a do jednotlivostí jdoucích skutečností získáván pravý obraz různých dob a jejich okolní a vztahů, vzdálený od všeho na domněnkách založeného historicko-filosofického systematizování“¹⁷. Proto v roce 1836 zavedl povinnost vést obecní a farní kroniky na základě prezidiálního dekretu č. 5952 ze dne 31. srpna 1835.

¹² Oddělení farní správy od obecní.

¹³ Příkladem jsou disertační práce Mrňi, Slavíkové a řady diplomových a bakalářských prací týkajících se farních kronik konkrétních obcí.

¹⁴ MRŇA, J. 2017. Historikové mohou namítnout, že pojem „kronika“ je vyhrazen pro prameny, které jsou chronologicky řazené a obsahují stručný popis událostí, kdežto pamětní kniha je dokument, v němž se nachází řada dalších informací, jako jsou účetní zápisy, rozsáhlé popisy událostí, přípisy z pozdější doby.

¹⁵ SULITKOVÁ, L. ARCHIVNICTVÍ A SPISOVÁ SLUŽBA: Archivní materiál. Ústí nad Labem: Filozofická fakulta UJEP, nedatováno. Dostupné také z WWW: <http://ff.ujep.cz/archivnictvi/archivni_material.pdf>.

¹⁶ DVOŘÁK, T. a kol. *Úvod do studia dějepisu 1*. Brno : Masarykova univerzita, 2014. 164 s. ISBN 978-80-210-7012-7.

¹⁷ CHOTEK, K. H. Pokyn Karla hraběte Chotka k vedení obecních a farních kronik v Čechách (1835). *Revue církevního práva*, roč. 44, 2009, č. 3/09, s. 211–213. Je však potřeba upozornit na to, že guberniální nařízení se týká Čech, nikoli Moravy.

Plošné zakládání kronik dokládá Stráníková, Říhová: „*Ačkoli (kroniky) nevznikly všude stejně, setkávají se dnešní badatelé zabývající se historií jednotlivých farních osad a okrsků při své práci často s farními kronikami nesoucími datum založení 1836.*“¹⁸

S účinností od 1. ledna 1836 je nařízeno, aby byly ve městech a obcích založeny kroniky a časové knihy podle předepsaných pravidel¹⁹. Hrabě Chotek se inspiroval nařízením bavorské vlády z r. 1829. Podle pokynu hraběte Chotka „*pamětní knihy, jakož i kroniky mají nejen v historickém, nýbrž i v mnohém jiném ohledu nepopiratelné přednosti a všechny zde dotčené královské krajské úřady a konsistoře se velmi určitě vyjádřily, že jejich pečlivé vedení může být u všech duchovních i světských společenství jedině žádoucí*“²⁰. Dále je v pokynu uvedeno, že kroniky mají být pamětní knihou duchovní nebo světské obce, do níž se zaznamenávají důležité události, záležitosti týkající se školství, dobročinných ústavů, obecních spolků a světského majetku obce, ale také události z obcí přilehlých. Mají navazovat na starší písemné kroniky a listiny. Při psaní je požadován chronologický zápis událostí bez zbytečných úvah a hodnocení pisatele.

Význam dekretu pro současné badatele popisuje Oppeltová. Farní kroniky jsou podle ní nedoceneným pokladem: „*Jejich výjimečnost a cena vynikne, uvědomíme-li si skutečnost, že většina archivů obcí má ucelený soubor písemností dochovaný až od poloviny 19. století, kdy i u vesnic začala v plné míře fungovat obecní samospráva.*“²¹ Vzniku farních kronik předcházely pamětní knihy nazývané „pamětnice“. Původně obsahovaly především opisy konsistoriálních dekretů, biskupských mandátů a písemností týkajících se hmotného a duchovního stavu farnosti. Jejich obsah a vedení záležely na schopnostech a pílí kronikáře. Tyto knihy se vedly povinně od 30. let 18. století. Od konce 18. století se konzistoře snažily dát pamětním knihám jednotný obsah a vnitřní strukturu (např. Dittrichova norma pro českobudějovickou diecézi z roku 1791).

¹⁸ STRÁNÍKOVÁ, J. a ŘÍHOVÁ, V. *Kronika a drobné památky ostruženské farnosti*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2012. 382 s. ISBN 978-80-7395-503-8.

¹⁹ Tato pravidla se vztahovala na vedení pamětních knih v Čechách, na Moravě platila pravidla jiná, o nichž je pojednáno níže.

²⁰ CHOTEK K. H. 2009.

²¹ OPPELTOVÁ, J. a SLAVÍKOVÁ, V. Poklady farních archivů: 2. Pamětní knihy farností. *IKD: Informace Královéhradecké diecéze*, roč. XVIII, 2008, č. 2.

K vytvoření nového typu pamětních knih posléze přispělo nařízení z roku 1835. „Pamětní knihy vznikající před tímto datem byly zakládány pouze na základě zájmu a dobrovolnosti farářů, avšak ve větší míře obsahovaly spíše záležitosti normativního a hospodářského rázu (např. opisy nařízení či nadačních listin nebo seznamy správců farnosti), ale samozřejmě také více či méně podrobné dějiny kostela či farnosti, nezřídka také české dějiny od počátků, opisované z nejrůznějších zdrojů.“²²

Na Moravě nesla pamětní kniha obvykle označení *Protocollum domesticum* a pro její vedení platila částečně jiná pravidla než pro pamětní knihy na území českém, kde je obvykle nazývána *Liber Memorabilium*, *Gedenkbuch*, *Chronik*, *Pamětní kniha* nebo *Paměti*. Zpočátku měly pamětní knihy smíšený charakter, nahrazovaly jiné správní knihy, obsahovaly záznamy benefícia (střídání duchovních), kostela (postavení, vysvěcení, vybavení, důležitá data), farní školy, případně jiné události, záznamy či opisy písemností důležitých pro správu farnosti.²³ Opisovaly se např. důležité listiny a jiné dokumenty, seznamy plátců církevních dávek, konzistoriální nařízení, seznamy správců farnosti, závazky patrona, štolové poplatky, urbáře či inventáře. Styl vedení pamětních knih byl podle Staňka²⁴ „velmi pestrý a nelze vypožorovat, že by převládá nějaký striktní úzus, jenž by platil obecně“.

Strukturu Domácího protokolu upravovala Norma pro *visitationibus canonicis* z roku 1789 podle nařízení biskupa Lachenbauera. Od tohoto roku některé farnosti začínají vést kroniky. V nařízení je uveden seznam kapitol, které má Domácí protokol obsahovat. Pokud se údaje nevešly do kapitoly, využívaly se volné listy bez průběžné paginace.²⁵

1.2 Domácí protokol Dubňany

Farní pamětní kniha Dubňan, která nese označení *Protocollum Domesticum*, byla založena v roce 1789 Dominikem Kierem na podnět biskupa brněnského Jana Křtitele Lachenbauera²⁶. Období zkoumané v rámci této bakalářské práce je zahrnuto v prvním svazku z let 1789–1919, strany 1–112.

²² BRÁTKOVÁ, Z. *Soupis pamětních knih pražských farních úřadů uložených ve fondech římskokatolických farních archivů v archivu hlavního města Prahy*. Praha : Archiv hlavního města Prahy, 2006. 15 s.

²³ Metodický pokyn č. 1/2019 2019.

²⁴ STANĚK, L. Archivárium: Pamětní knihy farního úřadu Dobruška aneb kronika třikrát jinak. In: *Ceskearchivy.cz* [online]. 8. 12. 2020 [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <<https://www.ceskearchivy.cz/archivarium/845-archivarium-pametni-knihy-farniho-uradu-dobruška-aneb-kronika-trikrat-jinak>>.

²⁵ MRŇA, J. 2017, s. 67.

²⁶ Úvodní strana Domácího protokolu je v příloze č. 1

Domácí protokol Dubňan má smíšený charakter. Obsahuje dvě skupiny zápisů. Jednak jde o soupis farního majetku a farní kroniku, kde jsou popsány všechny důležité okamžiky života lokálie, později farnosti.

V úvodu je stručná historie Dubňan od roku 1754 po rok 1788, následují informace o založení lokálie, přehled jejích správců a přepis fundační (zakládací) listiny pro dubňanskou lokálii z roku 1753.²⁷ Další záznamy obsahují výsledky sčítání lidu v jednotlivých letech, počty domů a obyvatel, jejich národnost a vyznání. Mezi záznamy patří i počty pracovníků v okolních dolech. Zároveň slouží Domácí protokol jako účetní kniha farnosti. Jsou zde rozepsány výdaje farnosti a příspěvky věřících. Pramen obsahuje opisy některých důležitých listin, kopie článků ze staré školní kroniky, zvláště kapitol týkajících se výuky kněží. Obsahem i formou se neliší od jiných pamětních knih²⁸. Domácí protokol byl pravidelně opět vyžadován diecézními předpisy a kontrolován při kanonických vizitacích.

Původní záznamy byly vedeny chronologicky. Některé stránky jsou paginovány, později však došlo k přečíslování stránek. Vyskytuje se zde list, kde je paginace původní a doplněná novým číslem, na jiných místech je původní paginace přepsána.

V zápisech byly vynechávány části stránek, mnohde i celé stránky. Důvodem je pokyn k vedení domácích protokolů podle Normy pro visitationibus canonicis. Druhým důvodem je zřejmě úmysl zápis doplnit. Podle současného faráře Mgr. Pavla Zahradníčka, Th.D. byly některé události dopisovány zpětně, například kvůli nemoci faráře, který knihy vedl. Volná místa byla doplněna záznamy z jiných let, čímž se spolu s problémem číslování stran narušuje chronologie a zároveň přehlednost pramene. Například na straně 17 jsou zapsány události z roku 1881, na konci stránky je sčítání obyvatel z roku 1900, na straně 24 je přehled hospodaření v letech 1789–1790, následuje strana 25 s popisem událostí z roku 1858. U některých záznamů nelze ani určit rok, kdy byly pořízeny.

²⁷ Po konzultaci s PhDr. Janem Štěpánem, Ph.D., který je zástupce vedoucího zemského archivu Opava, pobočka Olomouc mi bylo sděleno, že originál fundační listiny zde není a neví, kde by se mohl nalézat (dříve Dubňany patřili diecézi Olomouckou). Přesto Maděryč, Zahradka uvádí, že základající listina byla potvrzena biskupskou konzistoi v Olomouci a je uschována ve farním archivu v Hodoníně (MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. 2005). Zde však není. Podle tvrzení archivářky Mgr. Petry Koláčkové se nenachází listina ani v biskupském archivu v Rajhradu, přestože podle Domácího protokolu Dubňany je uložen právě zde.

²⁸ Srov. Metodický pokyn č. 1/2019, 2019.

První záznamy jsou vedeny latinsky a německy, od roku 1875 česky. Jsou psané kurentem nebo švabachem vlastní rukou autorů, z nichž některé rukopisy jsou těžko čitelné. Tento problém se rozhodl vyřešit badatel Miroslav Chludil. Požádal ThDr. Stanislava Frice²⁹, aby texty přečetl a přeložil, přitom Chludil zapisoval překlad částí protokolu.³⁰ Tím, že o spolupráci požádal teologa, lze očekávat, že text je přeložen autenticky a terminologicky správně. Navíc p. Fric sám kroniky psal, byl tedy seznámen se způsobem vedení těchto dokumentů.

Způsob zaznamenávání událostí závisel na pisateli. Někteří faráři zapisovali jen stručné a věcné informace, jiní se věnovali popisu událostí důkladně a podrobně. Do roku 1885 se podle rukopisu na psaní kroniky pravděpodobně podílelo pět autorů. Prvním je Dominik Kier. Nejrozsáhlejší zápisy jsou vedeny v době od založení Domácího protokolu do roku 1850 zřejmě rukou p. Čermáka. Nejpréhlednější a velmi podrobné zápisy vedl p. Oharek, který zároveň na okrajích stránky uvádí roky, v nichž zápis pořizoval. Kromě předepsaného obsahu p. Oharek do záznamů promítá i své osobní postoje, mnohé záznamy jsou velmi osobní a emotivní.

Pro Dubňany představují zápisy velmi cenný dokument, jelikož duchovní, kteří zde působili v minulosti, po sobě nezanechali (s výjimkou matričních záznamů), žádné písemné doklady, které by bylo možné nalézt v Dubňanech či blízkém okolí. Zachovala se sice částečně jejich korespondence s biskupskou konzistoří, ta je však v příslušném archivu opět hlavně z období po vzniku brněnského biskupství (1777).

1.3 Matrika Dubňany

Matriky Dubňan jsou vedeny od roku 1754. Jedná se o matriky narozených, oddaných a zemřelých. Jsou uloženy v Moravském zemském archivu v Brně.³¹

V knize narozených najdeme datum křtu, jméno faráře, který křest provedl, jméno pokřtěného, jména rodičů a kmotrů a příslušnost k obci. V této matrice jsou zápisy nejen z Dubňan, ale také Ratíškovice a Milotic. Ratíškovice mají od roku 1785 vedené záznamy ve stejné knize odděleně.

²⁹ ThDr. Stanislav Fric (1922–2000), duchovní správce farnosti v Dubňanech 1978–1992.

³⁰ CHLUDIL M.

³¹ Ukázky zápisu z jednotlivých matrik je uveden v příloze č. 2

Roku 1784 po vydání druhého patentu Josefa II., který zavedl jednotné vedení matrik, jsou uvedené zápisy doplněny o kolonky uvádějící číslo domu, náboženství katolické, nekatolické (religion), později vyznání každého rodiče zvláště, pohlaví (munnlich, weiblich), stav manželský, nemanželský (ehelich, unehelich). V matrice je repertorium s přehledy za jednotlivé roky.

Matrika oddaných je ve stejné knize jako matrika zemřelých. V matrice oddaných je uváděn zpočátku den sňatku, jméno oddávajícího, jména svatebčanů a svědků.

Matrika zemřelých je vedena od strany 140 a obsahuje datum úmrtí, jméno zemřelého, příslušnost k lokálii, věk, v jakém zemřel, a jméno faráře, který zajistil zaopatření před smrtí (providens), a jméno faráře, který vedl pohřeb. Od roku 1771 jsou zápisy rozšířeny o vyznání zemřelého, příslušnost k lokálii a bydliště. V pozdějších záznamech je také příčina úmrtí. Od roku 1871 jsou zápisy vedeny v češtině.

Kromě statistických údajů o počtu obyvatel a způsobech úmrtí jsou tyto matriky zdrojem informací o farářích, kteří v Dubňanech v letech kaplanství a prvních letech farnosti působili. Zároveň srovnání rukopisů v matrikách a v Domácím protokolu mi pomohlo identifikovat autory jednotlivých částí Domácího protokolu.

2. HISTORIE KOSTELA CÍRKEVNÍ SPRÁVY DUBŇAN

2.1 Historický kontext vzniku farnosti Dubňany

Počátky duchovní správy v Dubňanech můžeme datovat do 18. století. V té době Hodonínsko patřilo Lichtenštejnům. Josef, hrabě de Czobor-Szent-Mihály, založil lokálie v Dubňanech a Bojanovicích v roce 1753.³² Dne 1. 4. 1753 vydal fundační listinu na zřízení lokální kuracie (duchovní správa s vlastním knězem mimo sídlo farnosti). Touto listinou tak bylo založeno v Dolních Dubňanech³³ lokální kaplanství (místní omezená správa).³⁴ Opis zakládací listiny provedl s největší pravděpodobností lokální kaplan Dominik Kier.³⁵ Farář Václav Alois Oharek na závěr třetí části opisu připsal potvrzení, že listina byla napsána vícekrát a dvě z originálních listin jsou ještě v roce 1887 uloženy v hodonínské farní fassi a v archivu c. k. velkostatku v Hodoníně.³⁶

Hrabě Czobor byl vyhlášený bohémským životem³⁷ a traduje se, že hodonínské panství prohrál v kartách s Františkem Štěpánem Lotrinským.³⁸ Od roku 1762 se stávají Dubňany majetkem císařské rodiny. Počátkem roku 1754 přišel do kaplanství první kněz Ignác Havránek. Tento rok byl klíčový nejen pro začátek obnovy duchovního života v obci, ale i proto, že od tohoto roku byly vedeny samostatné matriky pro naši obec, nikoliv společné zápisy v hodonínských matrikách. Pro Dubňany byl rozhodující rok 1784, kdy se lokální kaplanka (později označovaná jako expozitura) změnila v kuracii (Curatia localis) a lokální kaplan se stal nezávislým na hodonínském faráři, ač desátek z dosavadních gruntů se nadále odváděl do Hodonína.

³² Kronika obce Dubňany, s. 5.

³³ Dřívější název Dubňan.

³⁴ Pokud byl lokální kaplan podřízen faráři, užívá se v pozdější době označení expozitura a dotýčný expozita, pokud je nezávislý, jde o kuracii a kuráta.

³⁵ Tuhle informaci jsem vydedukoval na základě porovnání rukopisů Dominika Kiera v Domácím protokolu 1789–1919 a podpisu Kiera v matrice. Opis zakládací listiny je v příloze č. 3.

³⁶ Původní listinu jsem hledal v archivu Hodonína, v archivu Dubňan i v MZA Brno, ale neúspěšně.

³⁷ V Kronice obce Dubňany je uvedeno „tentýž pro veliký přepych upadl do bankrotu, načež mor. zemské právo Hodonín a Pavlovice 10. července 1762 císaři Františku I. za 1 500 000 zl. rýnských prodalo“. Od té doby patřily Dubňany pod patronát císařské rodiny. s. 5. Původní záznam z Kroniky obce Dubňan je uveden v příloze č. 4.

³⁸ MAŠEK, P. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. Praha : Argo, 2010. 668 s. ISBN 978-80-257-0027-3.

Nabízí se otázka, proč bylo zpočátku založeno kaplanství, ne přímo farnost. Vznik farnosti byl vázán na počet věřících a dostupnost fary (to Dubňany splňovaly), ale také na finanční možnosti obce. Protože Dubňany neměly na faráře prostředky, trvalo ještě dlouho, než mohly být farností. Díky zřízení fondu náboženské matice³⁹ z prostředků klášterů zrušených Josefem II. bylo nakonec v roce 1843 také kaplanství dubňanské povýšeno na farnost.⁴⁰

Rušení klášterů a zakládání kaplanství bylo součástí rozsáhlé církevní reformy Josefa II. Snahou císaře bylo, aby církve podléhala více státu než papeži. Během pěti let zrušil 71 mužských a ženských klášterů. Zůstaly jen kláštery zabývající se vzděláváním, vědeckou činností, zdravotnictvím nebo charitou. Z vyvlastněného majetku byly zřízeny v roce 1782 zemské náboženské fondy (pozdější Náboženská matice), z jejich úroků byli financováni nejen kněží, ale také stavby kostelů apod. Reorganizoval proto církevní správu na nižší úrovni, ale také na úrovni vyšších správních celků ve sféře školské, ekonomické a také organizační. Na tento císařův postoj církev reagovala řadou organizačních změn a vytvářením nových diecézí a farností. V této době vzniklo 250 nových farností.⁴¹

V roce 1784 císař Josef II. rozhodl, že budou lokální kaplanství právně osamostatněna a postavena na roveň farnostem a lokální kaplani se tak stanou zcela nezávislými a samostatnými subjekty. Od té doby byly tedy Dubňany jako lokální kaplanství nezávislé na hodonínské farnosti. V témže roce došlo také k odloučení některých obcí hodonínského panství od olomoucké arcidiecéze k brněnské diecézi. Za zmínku ještě stojí, že lokální kaplani byli levnější než faráři. Desátky z budov, které vznikly před osamostatněním až do roku 1848, patřily dosavadním farářům.

V roce 1843 došlo k další změně. Císařským nařízením bylo dáno, že všichni lokální kaplani, kteří měli kooperátora (pomocného kněze), byli automaticky povýšeni na faráře a lokálie na farnosti. V následujících letech se většina lokálií domohla povýšení na skutečnou farnost, tam, kde k tomu nedošlo, dosavadní lokální kaplani dostávali od 80. let 19. století farářský titul automaticky (např. Hradčovice, Horní a Dolní Němčí aj.).

³⁹ Někdy se uvádí „náboženský fond.“

⁴⁰ Srov. TEŤHAL, V. Expozitury, kuracie a lokalie. *Oldin*, roč. 20, 2010, č. 7–8, s. 2. HLADÍKOVÁ, Z., JANÁK, J. a DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích*. Praha : Lidové noviny, 2005. 570 s. ISBN 978-80-7106-906-5.

⁴¹ Organizační změny v době Josefa II. souvisí s jeho reformami. Srov. BRADÁČ, P. Financování církví v českých zemích ve 20. století. *Revue církevního práva*, roč. 37, 2007, č. 2/07, s. 79–132. KALNÝ, M. *Církevní majetek a restituce*. STUDIE OI. Praha : Občanský institut, 1995. 28 s. Sv. 7. ISBN 80-901659-3-1.

Nikde se však nenašel odkaz na to, že tato lokální kaplanství byla povýšena na skutečné farnosti, takže to je dodnes otevřený právní a historický problém.⁴² V Dubňanech k tomu došlo až v roce 1845.⁴³

Ačkoliv k povýšení kaplanství na farnost došlo už v roce 1843, fakticky je v Dubňanech farnost zřejmě až od roku 1845.⁴⁴ Kurátor Čermák byl jmenován farářem. Jmenovací listinu tehdejšího kurátora Čermáka na faráře se mi v diecézním archivu v Rajhradu nepodařilo nalézt. Opis této listiny se však nachází v dubňanském Domácím protokolu 1789–1919, kde je uvedeno, že brněnská konzistoř teprve 24. července 1845 schválila změnu titulování a dosavadní kurát Čermák obdržel titul faráře. Brněnská biskupská konzistoř tak dopisem č. 1889 realizovala dřívější zemské nařízení z 31. března 1843 č. 11975, které tím však jen reagovalo na příkaz vídeňského císařskokrálovského majestátu, vydaného už 7. března 1843.⁴⁵ Jmenování P. Čermáka farářem dokládají záznamy v matrice narozených, kdy se v srpnu 1845 P. Čermák tituloval jako kurátor, v září již jako farář. Změna titulování se týkala více duchovních i v okolních kaplanstvích – kromě P. Čermáka z Dubňan také Antonína Pabsta z Dolních Bojanovic, rodáka z Poddvorova Maximiliána Strobla v Mutěnicích a pravděpodobně i lokalisty v Hovoranech při splnění dalších podmínek (byl jím hodonínský rodák Karel Roch).⁴⁶ Zřejmě tedy bylo povýšení na farnosti v těchto obcích realizováno společným nařízením.⁴⁷

Od roku 1785 až do roku 1867 byly do Dubňan přifařeny Ratíškovice.⁴⁸

2.2 Financování farnosti

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, obec měla být schopna zajistit placení farních zaměstnanců. Chod farnosti byl financován jednak z výnosů zemského náboženského fondu, potom z výnosů vlastní činnosti a majetku farnosti, popř. z příspěvků členů farnosti. Pro financování platů kněžích to však mnohdy nestačilo. Proto byl zaveden třetí zdroj financování, který tvořily příspěvky státu nebo obce. Byla uzákoněna kostelní konkurence, která představovala kostelní přírážku k obecní dani pro obyvatele hlásící se k určitému

⁴² TEŤHAL V. 2010, s. 2.

⁴³ ILČÍK, V. *Strípky z historie římskokatolické církve Dubňany*. Brno, 2015, 239 s.

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Domácí protokol 1789–1919, s. 2.

⁴⁷ TESAŘÍK, L. Historie farnosti: Nástin historie mutěnické farnosti. In: *Farnostmutenice.cz* [online]. Duben 2008 [cit. 2019-09-05] Dostupné z WWW: <<http://farnostmutenice.cz/farni-kostel-sv-kateriny/historie/>>.

⁴⁸ MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. 2005.

náboženství.⁴⁹ Pro chudé farnosti byl zaveden kongruový zákon, který státním příspěvkem dorovnával plat farářů (tzv. kongrua) a vyrovnával tak sociální nerovnost příjmů farářů v bohatých a chudých farnostech. Díky tomu měl farář jistotu minimálního příjmu, který odpovídal jeho stavu.⁵⁰

Placení se týkalo soukromých i právnických osob sídlících ve farnosti. I když v Dubňanech jsou v 19. století sklárny a hutí, přesto dubňanská farnost nepatřila mezi bohaté a kongrua musela být dorovnáována. Titulovaný farář v Dubňanech musel být zajištěn částkou 400 guldenů.⁵¹ Zmínka o konkrétním finančním zabezpečení nových farářů v Dubňanech i okolních obcích byla s největší pravděpodobností tím pravým důvodem, proč nebyli jmenováni již v roce 1843. Například po úpravě kongrua v roce 1886 byl příjem dubňanského faráře 32 zl. 18 kr. (75 zl 60 od velkostatku, 22 zl. 80 kr. ze štoly, 33 zl. 70 kr. z mešních nadací). Po přičtení příjmů za vedení matrik a nadací náboženský fond doplácel 678 zl. 60 kr. O tom, že zabezpečení tehdejších dubňanských duchovních nebylo opravdu dobré, svědčí i to, že když bylo vysváno volné místo administrátora v Dubňanech, hlásil se o ně lokální kaplan z Prušánek František Vlach. Brzy však rezignoval, jelikož uznal, že poměry v Dubňanech jsou ještě horší než v Prušánkách.⁵²

Na finanční toky dohlížely od roku 1874 kostelní konkurenční výbory. „Tyto výbory mají podle zákonů právo k úhradě výdajů na vydržování kostela, sestavovati rozpočet a poplatníkům přifařené obce předpisovati kostelní přirážky domovní daní třídní a pozemkové.“

53

⁴⁹ Pro duchovní katolické církve byl uzákoněn roku 1885, o dva roky později pro pravoslavnou církev. V roce 1949 byl systém podpor na kongruu zrušen.

⁵⁰ BRADÁČ P. 2007. KALNÝ M. 1995, s. 14–15.

⁵¹ V letech 1754–1892 byla na našem území měna rakouský zlatý, označovaný jako zlatka, florin, gulden. Gulden bylo označení na bankovkách, mince měly vyraženy název florin. Při přepočtu k roku 2017 byla hodnota zlatky cca 150 Kč. Pro srovnání v roce 1850 byl roční plat vyššího úředníka 500–700 zlatých, učitele 130 zlatých, dělníka 100–200 zlatých. Srov. SLAMĚNÍK, F. *Vzpomínky starého učitele*. Zábřeh : Družstvo knihtiskárny, 1907. 416 s. MACHAČOVÁ, J. Tendence vývoje mezd dělnictva 1848–1914. Srovnání tzv. starých a nových průmyslových oblastí českých zemí. In *K hospodářským a sociálním dějinám 19. a 20. století*. Opava : Slezský ústav Československé akademie věd, 1991, s. ??.

⁵² ILČÍK V. 2015, s. 128.

⁵³ Dle říšského zákona ze dne 7. května 1874, m. n. ze dne 31. prosince 1877, ř. z č. 5 z r. 1878, zák. ze dne 31. prosince 1894, zák. č. 7 z r. 1895. DIGITÁLNÍ DEPOZITÁŘ POSLANECKÉ SNĚMOVNY ČR. Národní shromáždění československé 1925–1929: XVIII/15. Interpelace poslance Josefa Chalupníka a soudr. ministru vnitra a ministru financí o předpisování a vybírání kostelních přirážek, předpisovaných kostelními výbory jednotlivých obcí jinověrcům a bezvěrcům. *Psp.cz* [online]. © 2019 [cit. 2019-10-02]. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/tisky/t0215_03.htm>.

Kostelní konkurenční výbory vznikaly v druhé polovině 19. století za účelem údržby budov a zajištění minimálního příjmu farářů. Členy výboru byli představitelé jednotlivých obcí, farář býval pouze přizván k jednání a chtěl-li opravovat, musel se obracet na tento výbor jako na vlastního investora.

2.3 Kaple v Dubňanech

Pro přelom 18. a 19. století byla typická výstavba kaplí a také soch světců, např. patronů farnosti. Stavěly se kapličky na konci božích muk, na významných místech nebo na návších. Měly funkci zastavení, připomenutí důležité náboženské události nebo nahrazovaly kostely. V této době také v okolí Dubňan vznikla řada drobných sakrálních staveb, o něž se zasloužila Marie Antonie z Lichtenštejna, která je známá jako velmi zbožná žena. Mezi dochované památky patří socha sv. Šebestiána, mariánský sloup, socha sv. Floriána aj. Důležitým počinem Marie Antonie byla oprava hodonínského kostela, vybudování kaple sv. Kříže, ale především také kaple v Dubňanech.⁵⁴

Stejně jako v Hodoníně byla také v Dubňanech v roce 1720 díky hraběnce Marii Antonie z Lichtenštejna vystavěna kaple a okolo ní hřbitov. Kaple byla zasvěcena sv. Josefovi a stávala na místě dnešního kostela. Měla obdélníkový tvar a půlkruhové kněžiště. Později byla přistavena na pravé straně kaple sakristie.

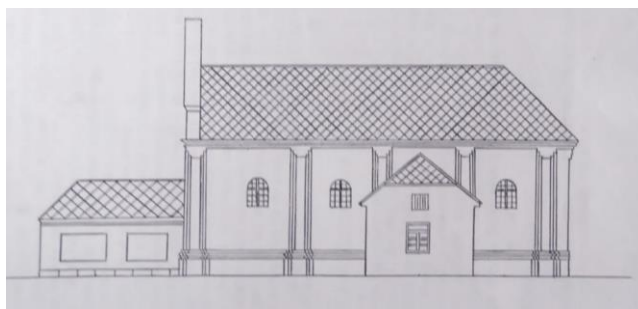
Rozměry kaple:

- vnitřní délka lodi – 16,4 m,
- světlost mezi pilíři 7,6 m,
- světlost mezi okny 8,2 m,
- vnitřní délka lodi 16,4 m,
- vnitřní poloměr půlkruhového presbyteria 4,2 m.⁵⁵

Podoba kaple se zachovala díky kopii Chludila (viz).

⁵⁴ ILČÍK V. 2015, s. 99.

⁵⁵ Pamětní kniha obce Dubňany 1925–1955, s. 15.

Obr. 1 Kaple v Dubňanech⁵⁶

Základy kaple tvořily kameny, které byly zality vápennou maltou. Nadzemní část byla z vápencových kamenů a barokních cihel. Zhruba 60 000 těchto cihel bylo pak použito při stavbě kostela v roce 1885.

Stará kaple neměla zvony. Jediné dva zvony, které se v Dubňanech nacházely, byly do roku 1885 umístěny uprostřed osady na dřevěném lešení.⁵⁸ Bylo to opatření podle výnosu Marie Terezie, kdy zvony sloužily jako prevence šíření požárů.⁵⁹ Později byla na tomto místě postavena zvonice, která byla v roce 1920 zbořena a na jejím místě byl zbudován pomník padlých obětí v 1. světové válce.

Kaple byla zpočátku spravována „*excurrendo*“, tzn. cizím dojíždějícím farářem, za jehož služby se muselo církvi platit. Od roku 1754 se v kapli scházeli věřící nejenom z Dubňan, ale i z nedalekých Ratíškovic, a to až do roku 1867, kdy byl postaven v Ratíškovicích kostel zasvěcený sv. Cyrilu a Metodějovi. Ke kapli patřila i fara. O jejím zbudování a založení se mnoho neví. Ve Vlastivědě moravské je uvedeno, že v roce 1843 byla ustanovena první fara.⁶⁰ V té době však již fara existovala, protože podle Ilčíka „*při nástupu sedmého kaplana Ignáce Schüdky v roce 1821 byla kaple i fara ve špatném stavu*“⁶¹.

⁵⁶ CHLUDIL M. Původní skicy půdorysu kaple jsou dnes již ztraceny, ale podoba kaple je zachována díky kopiím pana M. Chludila.

⁵⁸ Vlastivěda moravská, s. 182, za první světové války byly zvony roztaveny.

⁵⁹ V roce 1751 byl vydán Marií Terezií patent „Řád k hašení ohně“. Šlo o první právní dokument týkající se prevence požárů, v němž se mimo jiné píše, že obce musí zakládat zvonice. Srov. KARDA, L. Vývoj právní úpravy požární ochrany v Čechách: příspěvek na konferenci Červený kohout ve dnech 31. 3. – 1. 4. 2009. In: *Cervenýkohout.eu* [online]. © 2019 [cit. 2019-12-12]. Dostupné z WWW: <<http://cervenýkohout.eu/cs/prednas-ky-33>>.

⁶⁰ Vlastivěda moravská s. 182.

⁶¹ ILČÍK V. 2015.

Stála na místě dnešního domu pana Čermáka, Komenského 281.⁶² V roce 1823 byla položena nová střecha a v roce 1835 byla fara částečně přestavěna. Byla postavena z cihel z nepálené hlíny (tzv. kotovic), které nebyly moc dobré kvality a střecha byla z došek, její stav po sto letech byl nevyhovující.⁶³ Fara vedle kaple byla postavena v roce 1859⁶⁴.

Sto let po zbudování kaple vzrostl významně počet věřících.⁶⁵ Kaple přestala stačit kapacitně. Zároveň začala chátrat. Proto se na počátku 19. století začalo mluvit o výstavbě nové sakrální stavby. Kvůli neshodám mezi přífařenými obcemi Dubňany a Ratiškovice kvůli podílu na odborných a pomocných pracích se přistoupilo pouze k opravě původní stavby. Na přestavbu kaple na kostel se muselo čekat ještě cca 50 let.

2.4 Kostel sv. Josefa

Kostel byl postaven až v roce 1885 na místě tehdejší kaple, a přestože z původní kaple byly využity sakristia a presbytář, ve zdrojích se mluví o výstavbě kostela, nikoli o přestavbě. Novými částmi byly loď a věž, přičemž původní kaple sahala po boční dveře nového kostela.⁶⁶ Jeho výstavbu provázela řada problémů, které velmi podrobně dokumentuje P. Oharek.⁶⁷

Přípravy stavby kostela

Když byl v roce 1875 investován P. Oharek, začalo dlouhé období boje za stavbu kostela. Po nástupu do Domácího protokolu napsal: „*První starostí mou bylo, bych provedl opravu oltářů chrámových, jenž velice sešlé a opadané byly.*“⁶⁸

Pro opravu oltáře vyhlásil P. Oharek sbírku ořerami.⁶⁹ Během bohoslužeb se vybralo 130 zlatých, díky dalším příspěvkům nakonec sbírka činila 158 zlatých a 73 krejcarů. V protokolu jsou jmenovitě uvedeni jako přispěvatelé starosta Josef Chludil a pan Veselý s manželkou. Oprava se však odložila na „*budoucí čas*“ a peníze byly prozatímně uloženy do Občanské záložny.⁷⁰

⁶² ILČÍK V. 2015.

⁶³ Asi v Ilčík nebo v Maděryč

⁶⁴Vlastivěda moravská, s. 182.

⁶⁵ V roce 1789 žilo v Dubňanech 1099 obyvatel (205 katolických rodin), v Ratiškovících 698 obyvatel. V roce 1819 už to bylo 1289 obyvatel, v roce 1881 zde bylo 2 452 katolíků. Tyto údaje jsou uvedeny v Domácím protokolu 1789–1919.

⁶⁶ Vlastivěda moravská, s. 182.

⁶⁷ Domácí protokol.

⁶⁸ Domácí protokol 1789–1919, s. 73.

⁶⁹ Ofěra odvozena z lat. Offertorium (tj. přinášení darů či obětování chleba a vína při mši svatě). Lidový název pro dobrovolné předávání peněžních prostředků během bohoslužby, popř. po ní, na potřeby kostela.

⁷⁰ Domácí protokol 1789–1919, s. 73.

Zároveň to byl rok s nezvykle krutou zimou. Zima spolu s velkým množstvím sněhu na jaře způsobila promočení většiny stavení. Také farní sklep byl zatopen a na kostele se začaly objevovat nebezpečné pukliny. Čelní zeď a štít se nakláněly dopředu a hrozilo spadnutí. Navlhlá omítka začala opadávat a kostel tak musel být z bezpečnostních důvodů dočasně uzavřen. Byl povolán panský architekt, který nechal podložit kostel dřevěnými pilíři.⁷¹

Další velké opravy kostela probíhaly v roce 1880, tehdy byly namalovány obrazy, koupeny sochy, opravena křtitelnice, oltář, kazatelna. Opravy stály téměř 800 zl.⁷² Přesto se kostel stále nacházel v dezolátním stavu. Dřevěné podpěry se začaly rozpadat, pukliny ve zdech se zvětšovaly. P. Oharek proto oslovil biskupskou konzistoř se zprávou o stavu věci.⁷³

Na podzim přijel inženýr Licht, který prozkoumal kostel, navrhl postavit do průčelí chrámu dva zděné pilíře metr a půl vysoké. Na základě jeho návrhu byla svolána 27. listopadu obecním výborem schůze, na které se usneslo, že plánovaná oprava je nedostatečná a je potřeba postavit buďto nový kostel, nebo původní rozšířit. Zároveň konzistoř zaslala zprávu o špatném stavu kostela na hejtmanství v Hodoníně. Tam však návrh na stavbu nového kostela zamítli a omezili se pouze na stavební úpravy navržené inženýrem Lichtem. Do doby podepření kostela byly mše slouženy v sakristii.

Teprve v roce 1881 obecní výbor požádal správcovství statků o povolení stavby nového kostela. Není jasné, jestli obecní výbor je shodný s Kostelním konkurenčním výborem. Stavba nového kostela nebyla povolena. Aby nedocházelo k dalšímu poškození zdi a klenby, byl posunut hřbitov o 10 metrů od kostelní zdi. *„Opět a opět musel níže podepsaný⁷⁴ na c. k. okr. hejtmanství osobně prositi, až konečně komise na 30. března 1882 určena byla. Řídil ji komisař c. k. okr. hejtmanství, c. k. okr. Inženýr František Jeřábek prohlížel co znalec kostel, za patronát byl přítomen císařský rada správce velkostatku Karel Fleischhacker. Výsledek dlouhého rozhodování položen v protokolu v ten smysl, c. k. inženýr konstatoval chatrnost a nebezpečnost stavu zdi a klenby, dále že by navržené malé pilíře průčelní trvalou jistotu a opravu nepřinesly; konstatoval přílišnou obmezenost místa a navrhoval, aby průčelní zeď a přední klenba zbořeny, kostel rozšířen a dopředu prodloužen byl.“⁷⁵*

⁷¹ Domácí protokol 1789–1919, s. 73.

⁷² Vlastní výpočet. Pro srovnání např. oprava kostela v Kuřimi v (1883–1887) stála 1158 zl.

⁷³ Korespondence je uložena v Rajhradě, viz **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**

⁷⁴ Farář Oharek.

⁷⁵ Domácí protokol 1789–1919, s. 83–84.

11. října 1882 byli na žádost c. k. statkářství vysláni inženýři Jeřábek a Licht, aby zkontrolovali stav kostela a shledali, zda může zůstat v takovém stavu i přes zimu. Výsledek byl takový, že rozhodli, aby štíty a střecha byly sneseny a pukliny uvnitř zadělány cementem a zalíčeny, což se také provedlo.

V tomto okamžiku se liší původní zápis z roku 1882 a celkový doklad z roku 1885, proto zde uvedu originální zápis z farní kroniky z roku 1882: „*Panoval napřed úmysl průčelní zed' a přední klenutí shoditi a znovu postaviti, aby obec během několika roků k nové se připravovala stavbě. Poněvadž ale tím rozšíření chrámu tak příliš nutné snad na vždy zmařeno by bylo bývalo, opíral jsem se tomu různými prosbami a připomínáním obmezeného místa. Když i výbor proti tomu se vyslovoval, když i pan císařský rada chrámu přízniv se býti ukázal, sepsán protokol v ten smysl: c. k. inženýr konstatoval chatrnost a nebezpečnost stavu zdí a klenby: že by navržené malé přední pilíře opravu nepřinesly; konstatoval přílišnou obmezenost místa a navrhoval rozšíření, aby průčelní zed' a přední klenba zbořeny, kostel rozšířen a prosloužen byl. Poněvadž kopání hrobů u kostela základům jeho nevhodným se býti vidělo, nařízeno, aby v prostoro 10 metrů od kostela nikdo více se nepochovával, a hřbitov patřičně rozšířen byl. Představenstvo obecní vyslovilo a podepsalo svůj souhlas a ochotu vše navržené provésti.*“⁷⁶

Jelikož bylo velmi pravděpodobné, že bude realizována stavba větších rozměrů, bylo nutné obstarat patřičné finanční prostředky. 4. června 1882 svolal farář Oharek schůzi obecního výboru, kde podal návrh k prodeji obecní hospody. Tímto prodejem by se zaplatil dluh 4517 zlatých, který pocházel ze stavby školy a fary a bylo by pak možné získat hypotéku potřebnou k dostavění nového kostela.

Obecní výbor se rozhodl připravovat finanční prostředky na případnou přestavbu. Tím však začíná dlouhý boj s úřady a zákony. Kvůli dluhům ve spořitelně se obec rozhodla prodat obecní hospodu současnému pachtýři⁷⁷ a vzít si půjčku na 30 let. Podle tehdejších zákonů však nemohla obec nic prodat ani zapůjčit pro náboženské účely (na rozdíl od stavby školy, hospody, kasáren). Je zajímavé, že kdyby se obec rozhodla postavit kostel o dva roky dříve, tehdejší zákony by to dovolovaly.⁷⁸ Proto byl o půjčku požádán náboženský fond. Ani tady nebylo žádosti obce vyhověno. Bylo nabídnuto jen 2 tisíce zlatých, a to nestačilo.

⁷⁶ Domácí protokol 1789-1919, s. 84.

⁷⁷ Pachtýř byl obdobou nájemce. Oproti nájemci však může propachtovanou věc nejen používat, ale také využívat. To znamená, že si může nechat zisky z užívání dané věci. Pojem pacht a pachtýř se do občanského zákoníku dostává opět až v roce 2014.

⁷⁸ Jde o paragraf základních zákonů jednajících o náboženské obci, o němž rozhodoval Nejvyšší správní dvůr v roce 1880.

Místo toho, aby obec začala stavět kostel nový, bylo nařízeno úřady rozebrat špatné zdi a do podzimu roku 1883 je znovu postavit. Proto byli opět povoláni na kontrolu kostela inženýři Jeřábek a Licht.

P. Oharek se však nevzdal. V Domácím protokolu si poznačil: „*Když k cíli nevedla cesta zákona, nastoupil jsem cestu prosby a milosti.*“⁷⁹ Díky svému odhodlání se dostal až do Vídně. V zemském výboru získal podporu říšského a zemského poslance faráře Františka Webera, dále požádal o pomoc nového biskupa Dr. Františka Sal. Bauera. Oslovil také ministerstvo kultu. A doufal v audienci u císaře. Ke konci roku skutečně získal povolení na prodej obecní hospody, z hejtmanství obdržel vyzvání ke stavební připravenosti.

Nakonec v roce 1884 obec požádala Hypotekální banku o půjčku do výše 20 tisíc zl. Zemský výbor půjčku povolil pod podmínkou zástavy obecního jmění. Dalších šest tisíc zlatých věnoval na výstavbu kostela sám císař. Opis rozhodnutí o příspěvku je v Domácím protokolu, překlad P. Friče najdeme v Chludilovi⁸⁰ : „*Z dovětku min kultu a vyučování 13. září č. 17828 Apoštolský majestát (císař) učinil 10. září 1884 rozhodnutí, že na znovupostavení farního kostela a rozšíření stavební z rodinných 6000 zl. Ale přitom už více nebude přispívat patron kostela císařský statek*“.

Bylo vyhlášeno výběrové řízení, do něhož se přihlásilo pět zájemců. Byli vybráni stavitelé Hollan a Veselý z Hodonína. Ti předložili nejvýhodnější ofertu. Návrh obsahoval cenu 17 017 zl., zajištění dělníků a potahu s povozy. Podmínkou bylo najímání dubňanských farníků.

Na počátku roku 1885 stále nebylo jasné, zda se začne s přestavbou. P. Oharek měl především strach z toho, že stavba nebude včas dokončena a během zimy budou farníci bez kostela, protože nebylo nikde místo, kde by se mohly konat bohoslužby. Mše byly slouženy v provizorní kaplance na faře, do níž bylo proraženo okno a venku byl postaven přístřešek. Do kaplanky se postavil malý oltář. Už v únoru 1885 však byly přivezeny první kameny a začaly se kopat základy. Byly také vykáceny staré lípy.

Stavba kostela

Skutečná stavba začala 9. března 1885.⁸¹ Po jejím zahájení se začalo mezi farníky diskutovat o tom, zda by nebylo vhodnější postavit kostel uprostřed obce. Nakonec byl kostel postaven na místě původní kaple, z níž se dochovalo kněžiště.

⁷⁹ Domácí protokol 1789-1919, s. 86.

⁸⁰ CHLUDIL M.

⁸¹ Původní plány jsou v příloze č. 5. Současná podoba neodpovídá původním plánům. Dnešní podoba kostela je v příloze č. 6.

Stavba byla velmi rychlá, denně pracovalo na kostele až 30 zedníků. Také počasí bylo příznivé pro stavbu – teplé a málo pršelo. Cihly byly použity z původní kaple, další dodala obecní cihelna. Původní trámy byl zpráchnivělé, nebylo možné je použít. Z Domáciho protokolu se dozvídáme, že střecha byla z břidlice a částečně z plechu.

Po dostavbě byl v červenci upevněn na věži kříž, který vyrobil inženýr Bárta a zámečník Sklenář z Hodonína. Byl vysvěcen hodonínským děkanem za přítomnosti kněží z Mutěnic, Ratiškovíc, Kostelce, Mistřína, říšského a zemského poslance P. Františka Webera, faráře z Milotic. „*Zatím střecha na věži dokončena a břidlicí dilem i plechem na hranách pobita byla. Došlo k vytažení a upevnění kříže na věž, který dle návrhu p. inženýra Bárty a zámečníka Sklenáře v Hodoníně zhotoven byl. V neděli 8. srpna odpoledne se tato krásná slavnost odbyvala a začátek radostných pro farnost dnů učiněn.*“⁸²

Tím, že je kostel přestavěn z původní kaple, objevují se zde dva styly – kaple je pozdně barokní, loď je vystavěna v novorománském slohu. Celková délka chrámu je 31 m, šířka lodi 11 m. Na loď navazuje presbytář s vnitřním poloměrem 4,2 m, což je pozůstatek kaple. Hloubka kněžiště je 10 m. V čele kostela je 37 m vysoká věž s křížem o velikosti 2,6 m. Konečná podoba kostela neodpovídá původním plánům. Fotografie kostela ze zadní strany s kněžištěm a sakristií je na obrázku ().

⁸² OHAREK P., Domáci protokol.

Obr. 2 Vzhled dubňanského kostela z konce 19. století⁸³

Vnitřní vybavení kostela

Po připevnění kříže na věž se pokračovalo v úpravách interiéru kostela. Při jeho projektování nebyla věnována pozornost (ani finanční rezervy) vnitřnímu vybavení, takže opět musel farář Oharek získávat peníze a prostředky pomocí darů a sbírek. Nakonec v roce 1886 přece jen farnost dostala příspěvek 3 000 zlatých, které pokryly náklady, a ještě něco zbylo. Významným přispěvatelem byla společnost Bratrstvo živého růžence Dolní Dubňany.⁸⁵ Bratrstvo financovalo především obrazy a výstavbu oltáře. Rozsah pomoci dokládá záznam v knize Bratrstvo sv. Růžence.⁸⁶

Pokračuje obnova vnitřku chrámu. Byly objednány nové obrazy. Jako první nechal P. Oharek vymalovat obraz sv. Jana a sv. Pavla u brněnského akademického malíře Josefa Ladislava Šichana. Cena byla 150 zlatých. Obraz sv. Nothburgy nechal P. Oharek rovněž vymalovat u brněnského malíře Šichana (za 120 zlatých). Na vymalování tohoto obrazu přispěla Josefa Tomanová 40 zlatými a Martin Blaha 10 zlatými. Na výzvu faráře Oharka zavedlo Růžencové bratrstvo sbírky na nové obrazy Panny Marie Růžencové a sv. Cyrila a Metoděje, které vynesly 50 zlatých a 20 krejcarů. Obrazy vymaloval malíř Janda z Hodonína

⁸³ MADĚRYČ, P. a ZAHRÁDKA, A. 2005, s. 9.

⁸⁵ Bratrstvo sv. Růžence, 1846–1909.

⁸⁶ Tamtéž, viz příloha č. 7.

za 76 zlatých. Obraz sv. Josefa, který měl být také obnoven, se rozpadl, proto byl pořízen nový za 50 zlatých. Malířem Jandou byly obnoveny 4 boční sochy u hlavního oltáře za 92 zlatých, sochy u bočních oltářů i s těmito oltáři za 60 zlatých. Není jasné, které vnitřní vybavení z původní kaple bylo použito. V Domácím protokolu je poznámka, že oltáře, kazatelna, křtitelnice, Boží hrob byly svěřeny Vojtěchu Střížovi v Brně.⁸⁷ Tento malíř, který byl ještě pozlacovačem, obnovil hlavní oltář za 55 zlatých, křtitelnici za 10 zlatých, kazatelnu za 35 zlatých a rám sv. Josefa za 17 zlatých.

Na fotografii z roku 1889 () je patrná výzdoba kostela. Je zde sousoší křtu Pána Ježíše a sv. Jana Křtitele (1885), pod ním velký kříž s tělem Krista a dole je kamenná křtitelnice z roku 1885. Lustr věnovaly kostelu sklárny.

Obr. 3 Vnitřek kostela s presbytářem (stav v roce 1889)

Nově bylo potřeba pro kostel opatřit zvony a varhany.

Zvony nechal P. Oharek odlít ve Vídni podle návrhu inženýra Jeřábka, protože podle něj „malé zvonky staré by se nehodily pro novou věž“⁸⁸. Zvony byly tři: 10-, 5- a 3centový.⁸⁹ Souzvuk byl laděn v akordu G – H – D.⁹⁰

⁸⁷ Vojtěch Stříž byl zlatník, který se podílel také na opravách v kostele v Kuřimi. Srov. BLAŽKOVÁ, E. M. *Tzv. kronika kuřimské farnosti* [online]. [Diplomová práce] [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <https://is.muni.cz/th/dw8qi/Tzv._kronika_kurimske_farnosti.pdf>. Brno, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta 2016. Vedoucí práce Helena Krmíčková. Také v Orlovicích o něm píše: „Oltář k úplné spokojenosti vyhotovil brněnský pozlacovač p. Vojtěch Stříž, sochu sv. Václava méně zdařilou brněnský p. Dressler.“ ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST ORLOVICE. Farní kronika. In: *Obecorlovice.cz* [online]. © 2022 [cit. 2019-11-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.obecorlovice.cz/index.php?nid=9671&lid=cs&oid=2024292>>.

⁸⁸ Domácí protokol 1789–1919, s. 93.

⁸⁹ Cent (vídeňský cent) je stará hmotnostní jednotka, odpovídá cca 56 kg. Vedle toho existuje cent odpovídající 100 librám, ten je 51 kg.

⁹⁰ Zvony byly zabaveny za 1. světové války rakouskou armádou, zbyl jen umíráček. Ten byl zabaven v roce 1942.

Zvony:

- Největší zvon s názvem Maria byl 10centový, vážil 547 kg. Farnosti jej věnovali manželé Srnovi (c. k. úředník Karel Srna byl bratranec P. Oharka).
- Druhý zvon nesl název Cyril, vážil 443 kg a cenu 500 zlatých zaplatil čtvrtláník Martin Blaha.
- Výkrovní zvon Josef vážil 158 kg. Ten měl zřejmě zvonař Hilder z Vídeňského Nového Města skladem. Byl zaplacen 2 starými zvony z bývalé zvonice a byl přidán doplatek.
- Umíráček vážil 38 kg a byl opatřen nápisem: „1856 K živým volám, mrtvým pláču.“⁹¹

Poprvé se rozezněly v pět hodin odpoledne 27. srpna 1885.

Varhany původní kaple neměla. Když byl vystavěn kůr na dřívějších pilířích, byly pořízeny zřejmě i varhany. Při přestavbě kostela v roce 1885 se při vynášení rozpadly. „*Při přenosu varhan se rozpadly na prach a spráchnilivinu. Vše takřka pod rukami se rozpadlo.*“⁹² Zbylo jen několik cínových píšťal. Nové varhany byly objednány v dílně bratří Riegrů v Krnově. Měly 7 rejstříků a stály 1 785 zlatých.⁹³ Jejich podoba v době znovuotevření kostela je na fotografii (viz).

Obr. 4 Varhany v roce 1885⁹⁴

⁹¹ MADĚRYČ P. a ZAHŘÁDKA A. 2005, s. 10.

⁹² Domácí protokol, s. 94.

⁹³ Po několika generálních opravách jsou v kostele dosud.

⁹⁴ MADĚRYČ P. a ZAHŘÁDKA A. 2005, s. 13.

V říjnu 1885 byl kostel vysvěcen biskupem Františkem Saleským Bauerem. Mešní obnovy se zúčastnilo kromě biskupa dalších 19 kněží z okolních farností. Při obřadu byla donesena do kostela křížová cesta a socha P. Marie Lurdské. Po vysvěcení byla postavena na místo v kapli Božího hrobu. Kostel je zasvěcen sv. Josefovi. Podobu na konci 19. století ukazuje dobová fotografie ().

Obr. 5 Dubňanský kostel na konci 19. století⁹⁶

Cílevědomost a neoblomnost P. Oharka byla završena nejen stavbou samotného kostela, ale také audiencí u císaře Františka Josefa I. dne 30. dubna 1885. Při audienci přednesl císaři poděkování. Ten se ptal na kostel a nakonec dodal: „*Těší mě, že jsem vám pomohl přispět na stavbu kostela.*“ Jak je vidět v Domácím protokolu, P. Oharek si poznačil slova císaře německy, ačkoliv pro psaní kroniky běžně používá český jazyk: „*Poděkoval jsem se za velikomyslný dar, načež císař se na kostel vyptával, jaký byl a jaký bude.*“⁹⁸

V 50. letech 19. století došlo i k výstavbě fary. Původní fara byla nevyhovující, proto se 31. srpna 1850 sešla konzistorní komise ohledně stavby fary v Dubňanech. Dubňanská obec (s třetinovým podílem na nákladech z přiřazených Ratíškovc) měla faráři opravit jeho obydlí, což se však nestalo k jeho plné spokojenosti, proto obecní úřady v obou obcích dostávají z Kyjova v květnu 1852 následující příkazy, hrozící až exekucí v doprovodu vojáků.

I přes opakované stížnosti se faru nepodařilo řádně opravit a problém se tak vlekl ještě několik let. Až v roce 1858 se definitivně rozhodlo o tom, že nestačí pouhé opravy, ale musí se postavit nová fara. Fara byla konečně postavena v roce 1859 za 8 000 zl. Její součástí byla také zahrada, původně školní ovocná školka.⁹⁹

⁹⁶ MADĚRYČ P. a ZAHRÁDKA A. 2005.

⁹⁸ Domácí protokol, s. 98. Viz příloha č. 8

⁹⁹ MADĚRYČ P. a ZAHRÁDKA A. 2005, s. 16.

Nová farní budova byla vedena pod domovním číslem 377, číslo parcely 204/8. Zabraná stavební plocha byla 5,25 aru. Zahrada při faře měla parcelní číslo 166, patřila do tehdejší 3. třídy pozemků o celkové velikosti 19,24 aru.¹⁰⁰

2.5 Duchovní správa farnosti Dubňany

Prvním dubňanských farářem byl jmenován P. Čermák. Protože však domácí protokol založil Dominik Kier, zmiňuji také jeho. O zásluhách a činnosti jednotlivých duchovních správců se dozvídáme nejvíce z Domácího protokolu, proto o farářích, jejichž záznamy jsou stručné, mnoho nevíme.

Během téměř stoleté historie se v kaplanství vystříдалo 10 kaplanů, o jejichž působení se můžeme dočíst v dubňanských matrikách.

Prvním lokálním kaplanem byl v letech 1754–1766 Ignác Havránek, který byl od roku 1760 v matrice uváděn jako kaplan dubňanský.¹⁰¹ V letech 1768–1772 byl lokálním kaplanem Jan Wrana. Od roku 1773 do 1787 je v matrikách uváděn jako lokální kaplan Karel de Briskovský.¹⁰² Dlouholetým a významným kaplanem Dubňan byl Dominik Kier (1788–1818).

Dominik Kier (1788–1818)

Dominik Kier je v pořadí pátým kaplanem dubňanského kaplanství, který zde sloužil celých 30 let. Jeho přínos pro obec je nesporný. Zasloužil se o založení a pečlivé vedení Domácího protokolu.

Kier se narodil 3. listopadu 1745 v Moravském Brodku, na kněze byl vysvěcen 4. dubna 1772 olomouckým biskupem Janem Václavem Xaverem Freyenselem.¹⁰³ Za zmínku stojí, že zásluhou tohoto biskupa vznikla a byla vydána mapa olomoucké diecéze z roku 1760.

Jan Čermák (1842–1849)

Jan Čermák byl první dubňanský farář. Narodil se v malé obci Saar na Moravě (dnes Žďár nad Sázavou) v roce 1801. Na kněze byl vysvěcen v roce 1826.¹⁰⁴ Do Dubňan přišel v roce 1842 a po dobu tří let zde sloužil ještě jako samostatný lokalista. Od 1. srpna 1845 je jmenován farářem. Po jeho smrti v roce 21. dubna 1849 bylo místo faráře celý rok neobsazeno. Jan Čermák je pochovaný na dubňanském hřbitově.

¹⁰⁰ MADĚRYČ P. a Zahrádka A. 2005, s. 10.

¹⁰¹ Matrika narozených, Vlastivěda moravská.

¹⁰² Carolus de Brifskovsky.

¹⁰³ ZEMEK, M. *Posloupnost prelátů a kanovníků olomoucké kapituly od počátku až po nynější dobu*. Olomouc : autor neznámý, č. 1–2, s. 130.

¹⁰⁴ *Personal Stand der Säcular und Regular Seiftlichkeit der Brünnner Diöcese in Mähren für das Jahr 1842*, s. 42.

V době jeho služby s ním do roku 1848 pracoval jako kooperátor Karel Drobný, který se narodil roku 1803 v Ternově na Moravě, na kněze byl vysvěcen 1834.¹⁰⁵ Od roku 1849 ho vystřídal další kooperátor František Pátek, narozený v roce 1805 v Chlumu v Čechách. Na kněze byl vysvěcen v roce 1833.

Karel Konečný (1850–1857)

Farář, jehož působení je důležité pro přífařené Ratíškovice. Sousední Ratíškovice byly v té době přífařeny do Dubňan, protože neměly vlastní kostel a obřady byly od roku 1797 slouženy v malé a nevyhovující kapliče, popř. bylo nutné přecházet do Dubňan či Milotic. Byl to právě on, kdo opakovaně přesvědčoval ratíškovské občany u příležitosti svěcení nového kříže v roce 1854 o možnosti postavení vlastního kostela.¹⁰⁶

P. Karel Konečný byl rodák ze Suchdolu. Narodil se v roce 1801 a v roce 1830 byl vysvěcen na kněze.¹⁰⁷ Do dubňanské farnosti přišel 11. dubna 1850 a farnost řídil do roku 1857. Poté působil a nakonec i zemřel v Hovoranech, 5. října 1871. S tímto farářem sloužili jako kooperátoři František Pátek, František Mlčoch a Jan Šmigmator.

Jan Perníček (1858–1868)

Třetím farářem v Dubňanech byl císařem Františkem Josefem I. jmenován P. Jan Perníček, rodák z moravské Telče, narozený v roce 1812. Na kněze byl vysvěcen v roce 1836.¹⁰⁸ Do Dubňan nastoupil 22. února 1858 a v říjnu 1867 byl přítomen při svěcení ratíškovického kostela.

V penzi mezi roky 1876 až 1890 vypomáhal jako pomocný kněz v mutěnickém kostele. Zemřel v Mutěnicích 25. října 1890 a tam je i pohřben.

Leopold Palla (1868–1870)

V pořadí čtvrtý farář sloužil v Dubňanech pouze dva roky. S jeho příchodem je spojen velký požár v Dubňanech, při němž shořely stodoly i vinohrady, což bylo vnímáno jako zlé znamení. Po jeho nástupu nebylo stále obsazeno místo kooperátora.

¹⁰⁵ *Personal Stand der Säcular und Regular Seiftlichkeit der Brünner Diöcese in Mähren für das Jahr 1842*, s. 42., jeho působení lze doložit také zápisy v matrikách, například v matrice narozených.

¹⁰⁶ ILČÍK V. 2015, s. 130.

¹⁰⁷ *Personal Stand der Säcular und Regular Seiftlichkeit der Brünner Diöcese in Mähren für das Jahr 1851*, s. 59.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 66.

Narodil se ve Žďáru nad Sázavou v roce 1829. Na kněze byl vysvěcen 1853. Působil jako pomocný duchovní na hlavní škole v Hodoníně, následně jako administrátor ve Velkých Pavlovicích, kde byl jmenován na místo nemocného faráře Bernarda Stehna 27. června 1868, ale už o necelý měsíc později, 20. července 1868, byl nejdůstojnějším panem prelátem a děkanem Ondřejem Hamrmilerem z Brna investován v Dubňanech.¹⁰⁹ P. Palla zemřel na tuberkulózu 25. března 1870.¹¹⁰

Bartoloměj Spatina (1870–1875)

Pátým dubňanským farářem se stává P. Bartoloměj Spatina. Jeho význam pro farnost je především v opravách kostela a zvelebování okolí. V roce 1871 posvětil kříž na cestě do Jarohněvic. O rok později nechal opravit kostel a kolem kostela položit cihlovou dlažbu. V roce 1875 nechal postavit velký železný hlavní kříž na hřbitově. Od dárců pořídil bohoslužebné potřeby.¹¹¹

Narodil se v roce 1839 v Mor. Pačlavicích, na kněze byl vysvěcen v roce 1866.¹¹² Do Dubňan přišel jako bývalý administrátor z Brumovic. Dekret c. k. apoštolského majestátu, císaře Františka Josefa I. z 26. června 1870 ho ustanovil do Dubňan. Zde jej uvedl 6. července 1870 kapitulní vikář Ondřej Hamrmiler z Brna. Působil zde pět let, 26. července 1875 byl investován na faru do Velkých Pavlovic. Bartoloměj Spatina zemřel 17. 3. 1904.¹¹³

Václav Alois Oharek (1875–1894)

Šestý farář v Dubňanech P. Oharek byl velmi výraznou osobností církve i obce. Jeho největším přínosem je získání prostředků a povolení k přestavbě kostela, instalaci varhan a zvonů. Jeho vytrvalost a touha po novém kostele je patrná ze zápisů v Domácím protokolu. Za jeho působení Dubňany navštívil několikrát biskup František Saleský Bauer. Zavedl zpěv dle Svatojánského kancionálu.

P. Václav Alois Oharek se narodil 6. října 1845 ve Vyškově. Na kněze byl vysvěcen 22. července 1868 v Brně.¹¹⁴ Do Dubňan přišel z Hodonína 10. srpna 1875. Byl původně ustanoven jako administrátor za odešlého Bartoloměje Spatinu.

¹⁰⁹ Domácí protokol, 1789–1919, s. 68.

¹¹⁰ CHLUDIL M.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² *Catalogus Venerabilis Cleri Dioeceseos Brunensis pro anno reparatae salutis 1871*. Brunae : Typis Pontificiae Typographiae Monasterii Rajhradensis O. S. B. 1871, s. 202.

¹¹³ MIKYSKA, A. *Galerie kněží brněnské diecese*. 1977, s. 178.

¹¹⁴ Domácí protokol 1789–1919, s. 73.

10. října 1875 byl císařem Františkem Josefem I ustanoven farářem v Dubňanech, kam 18. října 1875 přichází. Podle katalogu kněží sloužil předtím, v roce 1873, v Hodoníně, spolu s farářem Karlem Bücherlem a kooperátorem Štěpánem, který se staral o materiální správu farnosti.

3. ZAJÍMAVÉ UDÁLOSTI FARNOSTI V LETECH 1843–1885

3.1 První roky farnosti

O prvních letech farnosti mnoho nevíme, protože záznamy v Domácím protokolu jsou velmi stručné. Navíc jsou psány kurentem. P. Fric je z časových důvodů nepřeložil. Zápisy prvního dubňanského faráře P. Čermáka tvoří souvislý text bez datace.

Konec čtyřicátých let byl pro celou Evropu zlomový, ale v Domácím protokolu zřejmě žádný záznam o revolučním roce a dopadech revoluce na obec není.

V padesátých letech působil na fáře P. Konečný. Jeho zápisy byly velmi stručné. V roce 1850 psal o svém nástupu na faru (později bylo doplněno jeho datum narození a úmrtí), ale o následujícím roce nemáme žádný záznam. Následuje až poznámka z roku 1852, událostem roku 1853 věnuje dvě strany, ale další zápis je až z roku 1856¹¹⁵. V roce 1853 v Ratíškovicích došlo k rekonstrukci a vysvěcení školy. O této události referují na celé stránce.¹¹⁶ Tak jako revoluční rok zůstal bez povšimnutí také konkordát z roku 1855,¹¹⁷ který umožňoval katolické církvi dohled nad školstvím a poskytoval katolické církvi některá privilegia na úkor nekatolíků. Poslední zápis je z roku 1858, kdy se úřadu ujímá P. Perníček, následuje zápis 1859. Zápisy se týkají stavby nové fary. V roce 1867 bylo zapsáno, že Ratíškovice se staly samostatnou farností.

Další zápis je až z roku 1868. V roce 1868 nastoupil na farnost p. Palla. Zapsal jen tento rok, následující je psán cizí rukou.

¹¹⁵ Domáci protokol 1789–1919, s. 59–66.

¹¹⁶ OBEC RATÍŠKOVICE. Historie školy. *Ratiskovice.com* [online]. © 2022 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.ratiskovice.com/obec-2/informace-o-obci/historie/historie-skoly/>>.

¹¹⁷ SPOLEČNOST PRO CÍRKEVNÍ PRÁVO. PRÁVNÍ PŘEDPISY ČR upravující právní postavení církví a náboženských společností a další související otázky: Císařský patent č. 195. In: *Spcp.prf.cuni.cz* [online]. © 2019 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://spcp.prf.cuni.cz/lex/195-1855.htm>>.

3.2 Sedmdesátá léta

Rok 1870

Rok 1870 je uveden informací o úmrtí P. Pally. Hostinský Vaněk nechal postavit na křižovatce polních cest směrem na Ratíškovice kříž. Byl litinový s pískovcovým podstavcem a stál zde až do roku 1964, kdy ho neznámí vandalové zničili. Kovové fragmenty kříže se ztratily. Z jakého důvodu byl kříž postaven, dokumenty neuvádějí.¹¹⁸

Rok 1871

V tomto roce byl posvěcený železný kříž, který byl postaven na cestě do Jarohněvic. Svěcení provedl místní pan farář Bartoloměj Spatina.¹¹⁹

Rok 1872

V květnu tohoto roku se konala sbírka na lepší vybavení zdejšího farního kostela. Byla pořízena nová paramenta,¹²⁰ baldachýn,¹²¹ kazule,¹²² 8 postříbřených lamp, burza¹²³ a jiné drobnosti. Cena této výbavy činila 440 zlatých.¹²⁴

Rok 1873

V tomto roce došlo k vyličení vnitřního interiéru kostela a jeho vnější část byla očištěna. Byly zpevněny krovy a kolem kostela byla položena cihlová dlažba kvůli lepšímu odtoku vody.¹²⁵

Rok 1874

Tohoto roku byl poslán do Vídně k firmě Brix aet Anders rozbitý kalich a chudá monstrance. Byly vyměněny za lepší s tím, že se muselo připlatit 35 zlatých.

Dále byly pořízeny nové stříbrné konvičky a červená kazule.¹²⁶

¹¹⁸ CHLUDIL M.

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ Paramenta je souhrnné označení pro textilie, které jsou používány při liturgii. O jaké konkrétní textilie se jednalo, dokumenty nezmiňují.

¹²¹ Baldachýn je střecha z hedvábné, popř. jiné látky, která je upevněna nad oltářem a při církevních procesích se nese na 4 tyčích nad duchovním, který nese monstranci s Nejsvětější Svátostí.

¹²² Kazule je mešní roucho kněží.

¹²³ Bursa má více významů. V liturgii je to buď nádobka určená na přenášení svatého přijímání nemocným, nebo pouzdro čtvercového tvaru, do kterého se vkládá korporál. O jaký konkrétní typ šlo tady, se dokumenty nezmiňují.

¹²⁴ CHLUDIL M.

¹²⁵ Tamtéž.

¹²⁶ Tamtéž.

Rok 1875

Rok důležitý pro farníky mimo jiné proto, že farářem byl ustanoven P. Oharek. Přivítali jej průvodem, který vypravili až do Hodonína. První jeho starostí byla oprava chrámových oltářů, které byly v dezolátním stavu.

V zimě na přelomu 1875–1876 byla krutá zima. Hodně stavení bylo zatopeno i jinak poničeno.¹²⁷

Rok 1876

Na jaře 1876 byla k farské zahradě darována výborem obce zadní část půdy u hřbitova, kterou kdysi založil učitel Mainzl jako školku na stromky. Tehdy tam ještě několik stromků zůstávalo. Tato část byla znovu ohrazena a připojena k farské zahradě. Část plotu (sloupy) hradil farář, zbylé náklady ve výši 67 zl. 95 kr. uhradila obec.¹²⁸

V témže roce dochází k přeměně cukrovaru za továrnu na sklo. Na konci roku zde pracovalo 225 zaměstnanců

Rok 1877

V tomto roce proběhly v dubňanské farnosti lidové misie.¹²⁹ Farář Oharek zažil působení misionářů ještě jako administrátor v Hodoníně v roce 1875 a výsledky na něj udělaly velký dojem, proto se rozhodl, že povolá do Dubňan redemptoristy¹³⁰ z Litovle. Důvodem bylo, jak sám Oharek uvádí: „*Abych náboženský život ve svěřené mi farnosti osvěžil a povzbudil.*“¹³¹ Zažádal si o povolení k misiím u otce biskupa Karla Nöttiga, který mu je povolil a poželal.¹³² Podle tehdejších zákonů musel farář Oharek tuto událost nahlásit i na c. k. hejtmanství spolu se jmény jednotlivých misionářů. Superior P. Karel Nováček ze Schwaybachu z dolních Rakous,

¹²⁷ Domácí protokol 73–74.

¹²⁸ Tamtéž, s. 74.

¹²⁹ Lidové misie jsou speciálním pastoračním prvkem v katolické církvi, jejichž cílem je přijetí víry a dodržování morálních zásad, které z toho vyplývají. Začaly se konat v Čechách a na Moravě zhruba v polovině 19. století. Své plody přinášely po celých 100 let až do roku 1950, kdy byla činnost řeholních řádů v naší republice zakázána. Dnes, kdy je možnost opět svobodně zvěstovat Boží slovo, navazuje se i na tento osvědčený způsob pastorační práce.

¹³⁰ Redemptoristé jsou příslušníci kongregace Nejsvětějšího Vykupitele, založené sv. Alfonsem Maria z Liguori v r. 1732 k mravní podpoře a duchovnímu vedení nejopuštěnějších sociálních skupin. Řehole byla potvrzena papežem Benediktem XIV. v roce 1749.

¹³¹ Domácí protokol, 1789–1919. s. 74.

¹³² Brněnský biskup (1806–1882). Bohoslovecká studia absolvoval v Brně a roku 1833 přijal kněžské svěcení. Po dvouletém kaplanském působení v Opavě byl dómským vikářem a od roku 1844 správcem dómské fary. V roce 1853 byl jmenován rektorem kněžského semináře, následujícího roku pak kanovníkem. V roce 1870 byl jmenován brněnským biskupem. Biskupská konsekrace mu byla udělena na Petrově 8. ledna 1871 olomouckým metropolitou Bedřichem Fürstenbergem. Zavedl pastorační konference kněží, kladl důraz na úlohu tisku v boji proti liberalismu a dal podnět k založení katolické tiskárny rajhradských benediktinů v Brně. Zavedl přednášky z katechetiky, pedagogiky, křesťanské filozofie a církevního umění. Za jeho působení byla zavedena nová agenda. Srov. BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ. Brněnští biskupové. *Biskupstvi.cz* [online]. © 2012 [cit. 2019-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.biskupstvi.cz/brnensti-biskupove#0>>.

P. Jakub Kugel ze Stanětic v Čechách, P. Ignat Blaha z Letova u Klatov v Čechách a P. Václav Malchar z Klatov v Čechách.¹³³ Hejtmanství odpovědělo přípisem č. 2858 ze 16. dubna 1877. V Dubňanech se měly misie konat právě až v červnu 1877, došlo ovšem ke kolizi s datem konání děkanské vizitace farnosti. Farář Oharek proto napsal 20. dubna 1877 hodonínskému děkanovi Antonínu Němcovi a žádá jej o změnu.

„Velectěný, důstojný pane, v. p. rektor Rychtavski sdělil mi najisto dobu příchodu vpp. misionářů: přijedou tito přes Hodonín k nám 9 ho máje, ve středu před nanebevstoupením Páně. Sv. misie bude trvati až do 20ho máje. Zároveň ale ráčil jste visitací u nás ustanoviti na 15. máje. To obé ale těžko by se sloučiti dalo. Pročež Vaši Důstojnost slušně prosím, byste ráčil visitaci u nás prodloužiti: snad by 28 máje byl k tomu mohl příznivý den.“¹³⁴

Václav Oharek se na misie mimořádně těšil, pouze mu bylo líto, že se všichni museli uskrovnit v tehdejší malém, rozpraskaném a spadnutím hrozícím kostelíku, opustit všechny povznášející průvody i slavnostní uvítání otců misionářů, kteří přijeli do Dubňan 9. května 1877.¹³⁵ Ještě tento večer zahájili za zpěvu Benedictus a vzýváním Ducha svatého lidové misie.

Deštivé počasí překáželo sousedním farníkům účastnit se misí v hojnějším počtu, ale podporovalo zdejší farníky, kteří se mohli v klidu věnovat přednáškám. Během misí bylo u sv. přijímání celkem 1460 věřících. V rámci těchto sv. misí byly uděleny odpustky plnomocné i částečné.

¹³³ Domácí protokol, s. 75.

¹³⁴ CHLUDIL M.

¹³⁵ Data jednotlivých misí, při níž se konala duchovní obnova v Dubňanech, jsou dodnes na misijním kříži, který visí na pravé straně kostela u zadních lavic. Proběhly v roce 1877, 1878, 1887, 1888, 1914, 1919 a 1930. Srov. MADĚRYČ P. a ZAHŘÁDKA, A. 2005.

Papež Pius IX. stanovil podmínky pro odpustky:

- Podmínky k získání plnomocných odpustků jsou: navštívení misijního kříže a chrámu Páně, vykonaná Svátost smíření, přijetí Svátosti oltářní a modlitby na úmysl sv. Otce.
- Podmínky k získání neplnomocných odpustků jsou: modlitba u misijního kříže se zkroušeným srdcem (sedmkrát Zdrávas Maria) ke cti sedmibolestné Panny Marie. Tímto se získá 7 let odpustků. Modlitbou 5krát „Otče náš“, „Zdrávas“ a „Sláva Bohu,“ k uctění 5 Kristových ran se získá 300 dní odpustků. Všechny tyto odpustky mohou být věnovány duším v očistci.¹³⁶

Na jaře téhož roku došlo k velké události. V Dubňanech a okolních obcích byl pořádán lov na jelena, kterého se zúčastnili císař František Josef I. s císařovnou Alžbětou a korunním princem Rudolfem.

Rok 1878

Proběhla obnova lidových misí, která se konala od 30. března do 6. dubna. Misie prováděli Otcové ve stejné sestavě jako předchozí rok. Akce se velmi dobře vydařila. Komunikantů během misí bylo 2200, tedy více než loni.¹³⁷

Filáskův kříž, který nechala zbudovat nadace Filáska, byl ve velmi špatném stavu a bylo potřeba jej opravit. Kříž se nacházel na Hovoranské aleji v lese Doubravě. Farář Oharek tuto opravu organizoval. Od lesnického mistra Bedřicha Hollana z Hodonína byl pro tento účel dodán dubový strom, ze kterého tesař František Blaha vyrobil kříž, na němž zhotovil pan Kraus z Hodonína obraz Krista. 14. července 1878 byl kříž slavnostně posvěcen od hodonínského děkana Antonína Němce. Byla to velkolepá slavnost, na kterou byli přizváni duchovní i farníci z okolních vesnic. Kázání provedl farář Oharek.¹³⁸

Byla pořízena 3 antipendia¹³⁹ v ceně 66 zlatých, na které přispělo Růžencové bratrstvo ve výši 20 zlatých a zbytek doplatila místní farnice Rozálie Veselá. Farář Oharek zakoupil novou kazuli za 25 zlatých a postavil novou prádelnu i s chlévy pro dobytek s celkovým nákladem 69 zlatých a 79 krejcarů.¹⁴⁰

¹³⁶ Domáci protokol 1789–1919, s. 73.

¹³⁷ Tamtéž, s. 78.

¹³⁸ CHLUDIL M.

¹³⁹ Správný název entependium, chybný název převzat z Domáciho protokolu.

¹⁴⁰ Domáci protokol 1789–1919, s. 80.

Také kvůli velkému počtu dětí byla na žádost obce a místní školní rady rozšířena škola ze dvou na tři třídy. Povolení udělila zemská školní rada. Třetí třída byla přestavěna z tělocvičny.

V srpnu byl velmi silný vítr, který zlomil kříž od Martina Jestřába a dva kříže na místním hřbitově.

Rok 1879

Tohoto roku věnovala farnice Rozálie Veselá k svátku Božího Těla nové Velum¹⁴¹ za 63 zlatých a farník Josef Bůček¹⁴² nechal postavit na Jiříkovsku¹⁴³ železný kříž, na který založil fundaci ve výši 20 zlatých. Kříž posvětil farář Oharek 2. května.

Jinak je tento rok hodnocen jako nepříznivý kvůli špatné úrodě.

3.3 Osmdesátá léta

Rok 1880

V tomto roce P. Oharek onemocněl a povolal na výpomoc P. Josefa Hrazdinu. Jelikož neměl farář Oharek k dispozici mnoho finančních prostředků k další renovaci, procházel kooperátor P. Hrazdíra osadou a vybíral příspěvky. Vybralo se 222 zl. a 71 kr. a mohlo se pokračovat v renovaci. P. Oharek si poznamenal: „*K zaplacení sumy této, jakož i na obnovu bočních soch uvolil se pan kooperátor P. Josef Hrazdina obejít dům od domu a sbírat příspěvky. Farníci byli volni a dle možnosti přispívali.*“¹⁴⁴

V listopadu došlo k tragédii. Chalupník Josef Polášek byl zastřelen a oloupen o peníze, které [...].¹⁴⁵ Vrahem byl pytlák z Vacenovic Josef Belka. Za tento čin měl být oběšen, ale trest mu byl zmírněn na doživotí.¹⁴⁶

¹⁴¹ Velum má více významů. V tomto případě se jednalo o velum k požehnání (ozdobná látka, která se dává na ramena kněze před požehnáním Monstrancí).

¹⁴² V Domácím protokolu je vždy psán jako Bůček, v literatuře pak Bůček.

¹⁴³ Důl Jiříkovsko byl součástí hornického komplexu, který se nacházel v 60. až 70. letech 19. století kousek za Dubňany.

¹⁴⁴ Domácí protokol 1789–1919, s. 81.

¹⁴⁵ Nečitelné.

¹⁴⁶ Domácí protokol 1789–1919, s. 81.

Rok 1881

Na počátku roku 1881 bylo provedeno všeobecné sčítání lidu. V Dubňanech žilo 2487 obyvatel, z toho 2452 se hlásilo ke katolické víře, 10 bylo protestantů a 25 židů. Zajímavé je také národnostní složení –k Moravanům se hlásilo 2137 obyvatel, Čechů bylo 294 a 2 byli Poláci. Ze zápisu vyplývá, že největším zaměstnavatelem byla továrna na sklo (277 lidí). Zápisy dokonce uvádí počty zaměstnanců podle vyznání. Celkem 1517 lidí bylo plně gramotných, 254 umělo pouze číst.¹⁴⁷

Rok 1882

I navzdory neúspěchu v předchozím roce vyvíjí farář Oharek velkou snahu o obnovu dubňanského kostela. Schází se obecní výbor k posouzení možností stavby kostela. Aby bylo možné získat prostředky, nabídl dosavadní pachtýř obecního hostince, že převezme hostinec i s dluhem 4517 zlatých, zaplatí i všechny prepisy a dodá 200 000 cihel na stavbu nového kostela. Protože se návrh zdál výhodný, byla s ním učiněna předběžná smlouva. Farář Oharek proto odjel do Brna k předběžnému jednání o možnosti takto financovat stavbu kostela.¹⁴⁸ Po zamítnutí se obrací na biskupa Františka Saleského Bauera¹⁴⁹ kvůli doporučujícímu listu pro císařského kabinetního kancléře barona Brauna. S ním se však nesetkal kvůli nemoci, a tedy jednal s dvorním radou baronem Pachmerem. Ten ještě domluvil faráři Oharkovi audienci u barona Mayera, který byl ředitelem císařských pokladen a fondů. Ten Oharka vlídně přijal a vyslechl.

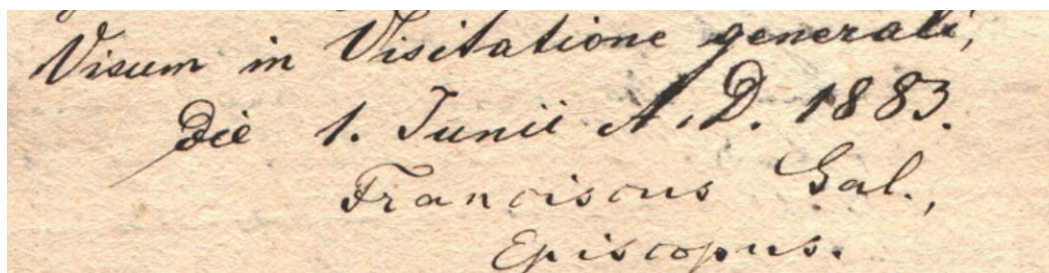
Rok 1883

Velkou událostí tohoto roku měla být svátost biřmování za účasti biskupa Františka Saleského Bauera. K vůli špatnému stavu kostela však bylo biřmování udělováno 583 farníkům v Hodoníně. Biskup však přece jen do Dubňan přijel. Přípravy i návštěvu popisuje velmi podrobně p. Oharek. Biskup se podepsal do Domácího řádu.

¹⁴⁷ Domácí protokol 1789–1919, s. 12.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 87.

¹⁴⁹ Prof. František Saleský, kardinál Bauer (1841 - 1915) byl český katolický duchovní a teolog, 8. biskup brněnský (1882–1904) a 8. arcibiskup olomoucký (1904–1915). Pochází z Hrachovce u Valašského Meziříčí. Studoval na piaristickém gymnáziu v Kroměříži, dále bohoslovectví v Olomouci. Na kněze byl vysvěcen 19. července 1863. Působil jako kaplan ve Vyškově, pak jako adjunkt na bohoslovecké fakultě v Olomouci, kde byl povýšen na doktora bohosloví a stal se profesorem biblického studia. Roku 1873 byl povolán za profesora na pražskou univerzitu. Patří mezi velmi významné představitele brněnského biskupství. Díky své učenosti, rozhledem a moudrostí řídil takřka celý rakouský episkopát, čtvrtstoletí byl totiž jeho zapisovatelem a jednatelem. Díky svému vlivu prosadil jednotný katechismus ve všech rakouských diecézích byl zaveden jednotný katechismus. Srov. ARCIBISKUPSTVÍ OLOMOUCKÉ. František Saleský Bauer. *Ado.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.ado.cz/arcidieceze/historie/posloupnost-biskupu/frantisek-salesky-bauer/>>.

Obr. 6 Pamětní zápis biskupa Františka Saleského Bauera¹⁵⁰

Přípravy na návštěvu byly velkolepé: „Generální visitace určena byla na pátek 1. června. Ovšem jsme se přičinili, abychom svého arcipastýře slušně uvítali. Četné banderium¹⁵² jelo až na císařskou silnici naproti. Dvě slavnostní brány vypínaly se v osadě, u myslivcového panství, [...] zvonící druhá. Dvory a chalupy vesměs vskrášleny zelením a vlajíci prápory.“¹⁵³ O tom, jak důležitá byla pro obec návštěva biskupa, svědčí nejen velkolepé uvítání, ale také způsob, jak o něm P. Oharek píše. Biskup byl seznámen s představiteli obce, podnikl návštěvu továrny na sklo, kde dostal darem dvě vázy. Farníci se s generální „po tklivém s farníky loučení“¹⁵⁴ generální visitace odjela.

I v tomto roce dochází k průtahům při stavbě nového kostela. Ačkoli se zdálo, že věci týkající se stavby budou brzy vyřízeny, opak byl pravdou. Farář Oharek musel jet opakovaně do Vídně, aby povolení urgoval. Na ministerstvu kultury mu bylo sděleno, že žádost z Brna ještě nepřišla. Nakonec se zjistilo, že ležela více než 4 měsíce na hejtmanství v Hodoníně. Na přání barona Pachnera šel farář Oharek k dvornímu radovi Püchlerovi a dr. a tam jim vylíčil stav, ve kterém se situace nachází. Ti ho po jeho vyslechnutí ubezpečili o příznivém průběhu celé záležitosti.¹⁵⁵

Mezitím byla prodána na veřejné licitaci obecní hospoda, již řídil obecní Zálešák. Hospodu koupil Matěj Bačík za 6310 zlatých, který na sebe též převzal všechny závazky.

Čas kvapem utíkal a situace ohledně stavby kostela se stále nelepšila, proto musel jet farář Oharek opět do Vídně. Na ministerstvu kultu se dozvěděl, že žádost byla odeslána na ministerstvo vnitra a leží tam již 3 měsíce. Proto šel farář Oharek na ministerstvo vnitra, aby situaci řešil. Úředník, který měl tuto záležitost na starosti, po zhlédnutí projektu konstatoval, že

¹⁵⁰ Domácí protokol 1789–1919, s. 88.

¹⁵² Banderium tvoří skupina krojovaných chlapců jedoucích na ozdobených koních, kteří doprovázejí významnou osobnost. Naposledy doprovázeli v Kunovicích např. olomouckého arcibiskupa Jana Graubnera. Srov. PORTL, P. Banderium, nebo Jízda králů? To je velký rozdíl. In: *E15.cz* [online]. 28. 4. 2010 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.e15.cz/magazin/banderium-nebo-jizda-kralu-to-je-velky-rozdil-848889>>.

¹⁵³ Domácí protokol 1789–1919, s. 89.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 90.

¹⁵⁵ CHLUDIL M.

celá přestavba bude stát mnoho finančních prostředků a ministerstvo financí bude mít vůči tomu výhrady. Farář Oharek argumentoval tím, že ministerstvo financí v tomto případě nehraje žádnou roli. Jedná se o věc privátního patronátu a věc císařské milosti. Po této farářově odpovědi úředník změnil svůj zprvu skeptický postoj a žádost na přestavbu kostela byla schválena.

Za 3 dny byla žádost vrácena zpět na ministerstvo kultu, které navrhlo, aby se kostel rozšířil a císař pán dal 6000 zlatých a zbytek finančních prostředků měl být vypůjčen z císařských fondů. Císařská komise však tento návrh zamítla. Mnozí farníci začalo ztrácet naději, jelikož situace byla špatná.

Rok 1884

V roce 1884 P. Oharek získával prostředky na stavbu kostela, navštívil zemský sněm. Jiné události v protokolu popsány nejsou.

Rok 1885

Rok 1885 je pro farnost velmi důležitý. Svědčí o tom velmi podrobné záznamy v Domácím protokolu. Rok se nese v duchu boje za nový kostel. „*Nyní zdálo se, že by bylo možno bývalo přikročiti ku stavbě samé. Ale tolik se překážek a obtíží vždy nových a nových se vyskytovalo.*“¹⁵⁶ Těmi obtížemi byly třeba osypky inženýra, nedostatek financí, problémy s financováním obce, protože nevyřazený dluh bránil nové půjčky.

Nakonec se v průběhu jara a léta v rekordním čase kaple rozšířila. Podzim se nesl v duchu příprav na slavnostní svěcení kostela. P. Oharek žádal své farníky o příspěvky na vnitřní vybavení, ale také např. na prapory: „*Dále objednan pro školní dívky per 40 – který později od ředitele továrny pana Jana Göpferta zaplacen byl. Pro dělníky v Továrni na sklo objednan prapor s obrázy sv. Josefa a sv. Floriána; Havíři pí Kolischové zavedli sbírku mezi sebou a zařídili si prapor se sv. Barborou ze zeleného damášku v ceně 88 zl.*“¹⁵⁷ K vysvěcení došlo 13. října, ale už o den dříve jel P. Oharek do Hodonína přivítat biskupa brněnského. Dále se svěcení zúčastnili pan kanovník Raus, přítel a kolega P. Oharka P. Josef Načeradský, farář z Kněpís. Biskup byl novým kostelem potěšen. Komentoval to slovy: „*Vida! Jak se to podařilo!*“¹⁵⁸ Do oltáře byly vloženy ostatky sv. mučedníků SS. Restituti a Verenci.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Domácí protokol 1789–1919, s. 105.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 106.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 108.

¹⁵⁹ Nečitelné.

Ohledně údajné nečitelnosti zápisu o vložených ostatcích mučedníků, zápis *Protocolla domestica* na s. 108 zní: „... (jsou to ostatky SS. Restituti a Verecundiae MM.) ...“, kdy jde o kombinaci českého zápisu s latinskými jmény: za formulací zápisu se skrývají mučedníci sv. Restitutus a sv. Verecundia, které by bylo zapotřebí identifikovat v Martyrologiu. „Záhada“ podpisu Leopolda Egkha, řešená v pozn. 31/s. 13 spočívá v tom, že dotyčný ještě v době vyhotovení zápisu schvalujícího učiněnou fundaci nebyl zvolen olomouckým biskupem, ale byl ještě olomouckým generálním vikářem a děkanem katedrální kapituly.

Dalším důležitým okamžikem roku 1885 bylo tisíc let od úmrtí Metoděje na Velehradě. Byla to veliká událost, z Dubňan šlo procesí farníků na Velehrad. Také v této době byly dokončeny sochy sv. Cyrila a Metoděje pro kostel sv. Josefa.

Poslední záznam roku 1885 se týká vlhkého podzimu, díky kterému navlhly nové varhany a nemohlo se na ně hráti.

ZÁVĚR

V práci jsem zmapoval první čtyři dekády farnosti Dubňany a události, které vzniku farnosti předcházely. Mým záměrem bylo přiblížit dění a osobnosti minulosti, které měly vliv na chod obce a promlouvají k nám dodnes. Představil jsem faráře, kteří zpočátku farnosti v Dubňanech působili. Vždy šlo o velmi zajímavé osobnosti, které kromě vykonávání svého úřadu věnovaly čas i dalším aktivitám, zakládáním spolků, podpoře vzdělání apod.

Období, kterým jsem se zabýval, bylo především obdobím boje za nový kostel, v němž se angažoval farář Oharek. Kostel sv. Josefa byl vystavěn díky farářově obrovské vůli a neochotě se vzdát. Dokázal získat prostředky od samotného císaře, ale i od řady farníků. Jeho zápisy v Domácím řádu jsou velmi podrobné. Tím, že sloužil farnosti téměř dvacet let, tedy téměř polovinu mnou sledovaného období, se může zdát, že je tématem pouze P. Oharek.

Doba vzniku farnosti je také dobou rozkvětu Dubňan a okolí. Vedle hutí zde zahájila svůj provoz sklářská továrna, zvýšil se téměř dvojnásobně počet obyvatel. Dubňany navštěvuje řada významných osobností politiky a kléru, dokonce jednou navštívila obec i císařská rodina při lovu jelenů. Přesto jde o kraj a obec spíše chudé.

Farnost se v 19. století musela potýkat s řadou nepříjemností. Z finančního hlediska s neochotou Hodonínského hejtmanství podpořit Dubňany při snahách o rozšíření kostela. Na druhou stranu obec získávala podporu lidí ze zemského sněmu a samotného císaře. Obci se nevyhýbaly ani přírodní katastrofy – požáry, při nichž byla zničena téměř celá vesnice, povodně, vichry atd. Dokonce zde v daném období došlo k vraždě. Běžný život farnosti provázela řada procesí a náboženských obřadů, probíhaly zde misie.

Z lidí, kteří utvářeli charakter farnosti, jsou zřejmě nejdůležitějšími farář Klier a farář Oharek. Díky jeho zápisům v Domácím protokolu můžeme sledovat velikou pokoru, ale také odhodlání. Dalšími významnými lidmi, o nichž se Domácí protokol zmiňuje, jsou donátoři farnosti, např. manželé Veselých, zvláště Rozálie Veselá, kterou Oharek označuje jako „dobroděnkyni zdejšího farního chrámu“¹⁶⁰, Vendelín Werner nadučitel, majitelé uhelných dolů Kolischovi, rada Tesař, starosta Josef Chludil. Muže, kteří se zasloužili o stavbu kostela, obecní rada jmenovala čestnými občany. Kromě P. Oharka to byl brněnský biskup František Saleský Bauer, císařský rada Karel Fleschahacker, říšský a zemský rada František Weber, c. k. úředník Karel Srna.

¹⁶⁰ Domácí protokol 1789–1919, s. 80.

Při studiu života ve farnosti byl nepostradatelný Domácí protokol. Jde o velmi cenný zdroj nejen historických, ale také sociologických informací. Obsahuje popis tradic, všedního života farníků, problémy farářů, opisy dokumentů, ale také počasí, komentáře k dění, inventuru majetku farnosti, poznámky o testamentech, výsledky sčítání lidu, informace o jednotlivých kaplanech a farářích. Nejde přitom jen o samotné události, ale o způsob, jakým o nich pisatelé referovali. Mnohdy jde o zápisy velmi osobní a emotivní. Jde z nich vyčíst naladění pisatele, vztahy k ostatním lidem. Například z popisu setkání občanů Dubňan s biskupem Bauerem je zřejmá obrovská úcta a vážnost. Popis boje P. Oharka za nový kostel je také velice zajímavou sondou do byrokracie tehdejší doby. Hlavně zjištění, že úředníci na vysokých postech byli přáním obce naklonění, ale Hodonínské hejtmánství tyto snahy mařilo.

Záznamy v Domácím protokolu farnosti Dubňan jsou zpočátku stručné, dochází zde k chronologickým nepřesnostem. Najdeme zde prázdné stránky, na prvních stránkách jsou dopisovány zápisy z různých let. Jsou zde roky a události velmi podrobně popsány, některé roky jsou velmi stručné a část zápisů chybí, např. revoluční rok 1848. Politické záležitosti do kronik nepatří, ale je s podivem, že nezasáhly do života občanů. Naopak statistiky na jednom místě za různé roky jsou velmi přehledné, jsou uváděny po desetiletích za sebou, je pak vidět vývoj růstu obyvatel i národnostní složení, nebo fassé schválené, kde jsou příjmy a výdaje farářů.

Jen s obtížemi bylo možné udržet si badatelský odstup, čtení protokolu je totiž velmi zajímavé, mnohdy dojemné a čtenáře snadno vtáhne do dané doby. Navíc zápisy jsou natolik přesvědčivé a autentické, že se k nim badatel jen těžko staví kriticky. Validita podkladů pro sledované období je vůbec sporná. Některé ze zápisů jsem chtěl ověřit srovnáním dokumentů v archivu. Nenašel jsem je, musel jsem se spolehnout na opisy v protokolu. Při snaze o objektivní posouzení popisovaných událostí jsem se spoléhal na odbornou erudici pana Chludila a otce Frice. Jako velmi pozitivní pro další bádání vnímám postupnou digitalizaci starých dokumentů. Podceňovaným zdrojem jsou také jiné diplomové a disertační práce týkající se kronik, protože zde můžeme najít informace pro komparaci.

Práce s Domácím protokolem jako pramenem je těžká i z toho důvodu, že informace jsou velmi různorodé a je nesnadné rozhodnout, které jsou ty podstatné. Navíc udržet se jen v rovině sledování událostí a nevsímat si například změn rukopisů farářů, stylu a úpravy písemností je také náročné.

Cílem bakalářské práce bylo zpřístupnit čtenářům a farníkům informace o počátcích farnosti v Dubňanech, o zajímavých osobnostech farnosti a jednotlivých událostech od jejího založení po ukončení přestavby kostela v roce 1885. Při zpracování cíle jsem vycházel

z postupů historického bádání. Snažil jsem se o kritický pohled na původní prameny. V textu využívám řady vysvětlivek tak, aby text byl čtivý a pochopitelný i pro lidi, kteří nejsou věřící a neznají souvislosti.

Při dalším bádání by bylo zajímavé důkladněji zpracovat počátky kaplanství. K tomu by však bylo potřeba najít člověka, který by byl ochoten německý a latinský text editovat podobně, jako to udělali M. Chludil s P. Fricem s pozdějšími zápisy.

SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH PRAMENŮ

Prameny

Catalogus Venerabilis Cleri Dioeceseos Brunensis pro anno reparatae salutis 1871. Brunae : Typis Pontificiae Typographiae Monasterii Rajhradensis O. S. B. 1871.

CHLUDIL, M. *Badatelské sešity.*

Pamětní kniha Dubňany 1925–1955.

Personal Stand der Säcular und Regular Seiftlichkeit der Brünner Diöcese in Mähren für das Jahr 1842, s. 42.

Personal Stand der Säcular und Regular Seiftlichkeit der Brünner Diöcese in Mähren für das Jahr 1851, s. 59.

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DUBŇANY. Domáci protokol 1789–1919. *Farnostdubnany.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.farnostdubnany.cz/zivot-ve-farnosti/farni-kroniky>>.

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST ORLOVICE. Farní kronika. In: *Obecorlovice.cz* [online]. © 2022 [cit. 2019-11-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.obecorlovice.cz/index.php?id=9671&lid=cs&oid=2024292>>.

Literatura

ARCIBISKUPSTVÍ OLOMOUCKÉ. František Saleský Bauer. *Ado.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.ado.cz/arcidieceze/historie/posloupnost-biskupu/frantisek-salesky-bauer/>>.

BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ. Brněnští biskupové. *Biskupstvi.cz* [online]. © 2012 [cit. 2019-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.biskupstvi.cz/brnensti-biskupove#0>>.

BLAŽKOVÁ, E. M. *Tzv. kronika kuřimské farnosti* [online]. [Diplomová práce] [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <https://is.muni.cz/th/dw8qi/Tzv._kronika_kurimske_farnosti.pdf>. Brno, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta 2016. Vedoucí práce Helena Krmíčková.

BRADÁČ, P. Financování církví v českých zemích ve 20. století. *Revue církevního práva*, roč. 37, 2007, č. 2/07, s. 79–132.

BRÁTKOVÁ, Z. *Soupis pamětních knih pražských farních úřadů uložených ve fondech římskokatolických farních archivů v archivu hlavního města Prahy*. Praha : Archiv hlavního města Prahy, 2006. 15 s.

ČADA, V., ČEREŠŇÁK, B. a HYNEK, M. *Hodonín. Minulost a socialistická přítomnost města*. Brno : Blok, 1979. 466 s. ISBN AS92299.

DIGITÁLNÍ DEPOZITÁŘ POSLANECKÉ SNĚMOVNY ČR. Národní shromáždění československé 1925–1929: XVIII/15. Interpelace poslance Josefa Chalupníka a soudr. ministru vnitra a ministru financí o předpisování a vybírání kostelních přírážek, předpisovaných kostelními výbory jednotlivých obcí jinověrcům a bezvěrcům. *Psp.cz* [online]. © 2019 [cit. 2019-10-02]. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/tisky/t0215_03.htm>.

Dubňany, minulost a současnost moravskoslováckého města. 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem. Dubňany : Městský úřad, 1999. 255 s.

DUŠEK, R. Digitalizace pamětních knih okresu Ústí nad Orlicí a Sbírký matrik Východočeského kraje. *Sborové listy*, 2011, č. 19.

DVOŘÁK, T. a kol. *Úvod do studia dějepisu I*. Brno : Masarykova univerzita, 2014. 164 s. ISBN 978-80-210-7012-7.

HLADÍKOVÁ, Z., JANÁK, J. a DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích*. Praha : Lidové noviny, 2005. 570 s. ISBN 978-80-7106-906-5.

CHOTEK, K. H. Pokyn Karla hraběte Chotka k vedení obecních a farních kronik v Čechách (1835). *Revue církevního práva*, roč. 44, 2009, č. 3/09, s. 211–213.

ILČÍK, V. *Střípky z historie římskokatolické církve Dubňany*. Brno, 2015, 239 s.

JUŘÍK, P. *Moravská domina Liechtenteinů a Dietrichsteinů*. Praha : Libri, 2009. 422 s. ISBN 978-80-7277-403-4.

KALNÝ, M. *Církevní majetek a restituce*. STUDIE OI. Praha : Občanský institut, 1995. 28 s. Sv. 7. ISBN 80-901659-3-1.

KARDA, L. Vývoj právní úpravy požární ochrany v Čechách: příspěvek na konferenci Červený kohout ve dnech 31. 3. – 1. 4. 2009. In: *Cervenýkohout.eu* [online]. © 2019 [cit. 2019-12-12]. Dostupné z WWW: <<http://cervenýkohout.eu/cs/prednasky-33>>.

MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. *120. výročí posvěcení kostela sv. Josefa v Dubňanech*. Dubňany : Farní rada, 2005. 46 s.

MACHAČOVÁ, J. Tendence vývoje mezd dělnictva 1848–1914. Srovnání tzv. starých a nových průmyslových oblastí českých zemí. In *K hospodářským a sociálním dějinám 19. a 20. století*. Opava : Slezský ústav Československé akademie věd, 1991, s. ??.

MAŠEK, P. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. Praha : Argo, 2010. 668 s. ISBN 978-80-257-0027-3.

Metodický pokyn č. 1/2019 k archivnímu zpracování fondů typu „farní úřad“ Č. j. MV- 13807-1/AS-2019. Praha : Ministerstvo vnitra, 2019. 371 s. Dostupné také z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/metodicky-pokyn-c-1-2019-k-archivnimu-zpracovani-fondu-typu-farni-urad.aspx>>.

MIKYSKA, A. *Galerie kněží brněnské diecese*. 1977. 352 s.

MRŇA, Jaroslav. *Farní kroniky jako pramen církevních a sociálních dějin na příkladu pamětních knih farností v děkanství velkomeziříčském*. [Dizertační práce] Praha, Univerzita Karlova, Katolická teologická fakulta, Ústav dějin křesťanského umění 2017. Vedoucí práce Tomáš Petráček.

OBEC RATÍŠKOVICE. *Historie školy*. *Ratiskovice.com* [online]. © 2022 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.ratiskovice.com/obec-2/informace-o-obci/historie/historie-skoly/>>.

OPPELTOVÁ, J. a SLAVÍKOVÁ, V. Poklady farních archivů: 1. Omnia documenta et universi libri parochiales ... *IKD: Informace Královéhradecké diecéze*, roč. XVIII, 2008, č. 1.

OPPELTOVÁ, J. a SLAVÍKOVÁ, V. Poklady farních archivů: 2. Pamětní knihy farností. *IKD: Informace Královéhradecké diecéze*, roč. XVIII, 2008, č. 2.

PAKOSTA, O. Kroniky: legislativa, způsob vedení, archivace a jejich badatelské využití. In: *Svitavsky.denik.cz* [online]. 14. 2. 2009 [online]. Dostupné z WWW: <https://svitavsky.denik.cz/kultura_region/kroniky-legislativa-zpusob-vedeni-archivace.html>.

PORTL, P. Banderium, nebo Jízda králů? To je velký rozdíl. In: *E15.cz* [online]. 28. 4. 2010 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.e15.cz/magazin/banderium-nebo-jizda-kralu-to-je-velky-rozdil-848889>>.

SEEMANN, P. Církevní správa v českých zemích. In: *CirkevniMAPY.cz* [online]. © 2016 [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.cirkevniMAPY.cz/cirkev-v-ceskych-zemich/cirkevni-sprava-v-ceskych-zemich/>>.

SLAMĚNÍK, F. *Vzpomínky starého učitele*. Zábřeh : Družstvo knihtiskárny, 1907. 416 s.

SPOLEČNOST PRO CÍRKEVNÍ PRÁVO. PRÁVNÍ PŘEDPISY ČR upravující právní postavení církví a náboženských společností a další související otázky: Císařský patent č. 195. In: *Spcp.prf.cuni.cz* [online]. © 2019 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://spcp.prf.cuni.cz/lex/195-1855.htm>>.

SULITKOVÁ, L. ARCHIVNICTVÍ A SPISOVÁ SLUŽBA: Archivní materiál. Ústí nad Labem: Filozofická fakulta UJEP, nedatováno. Dostupné také z WWW: <http://ff.ujep.cz/archivnictvi/archivni_material.pdf>.

STANĚK, L. Archivárium: Pamětní knihy farního úřadu Dobruška aneb kronika třikrát jinak. In: *Ceskearchivy.cz* [online]. 8. 12. 2020 [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <<https://www.ceskearchivy.cz/archivarium/845-archivarium-pametni-knihy-farniho-uradu-dobruška-aneb-kronika-trikrat-jinak>>.

TESAŘÍK, L. Historie farnosti: Nástin historie mutěnické farnosti. In: *Farnostmutenice.cz* [online]. Duben 2008 [cit. 2019-09-05] Dostupné z WWW: <<http://farnostmutenice.cz/farni-kostel-sv-kateriny/historie/>>.

STRÁNÍKOVÁ, J. a ŘÍHOVÁ, V. *Kronika a drobné památky ostruženské farnosti*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2012. 382 s. ISBN 978-80-7395-503-8.

TEŤHAL, V. Expozitory, kuracie a lokalie. *Oldin*, roč. 20, 2010, č. 7–8, s. 2.

VOKÁČOVÁ, P. *Příběhy o hrdé pokoře: aristokracie českých zemí v době baroka*. Praha : Academia, 2014. 964 s. ISBN 978-80-200-2364-3.

ZEMEK, M. *Posloupnost prelátů a kanovníků olomoucké kapituly od počátku až po nynější dobu*. Olomouc : autor neznámý, č. 1–2, s. 130.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Kaple v Dubňanech.....	19
Obr. 2 Vzhled dubňanského kostela z konce 19. století.....	25
Obr. 3 Vnitřek kostela s presbytářem (stav v roce 1889).....	26
Obr. 4 Varhany v roce 1885	27
Obr. 5 Dubňanský kostel na konci 19. století	28
Obr. 6 Pamětní zápis biskupa Františka Saleského Bauera	40

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Úvodní strana Domácího protokolu Dubňany	52
Příloha č. 2 Záznamy z matrik Dubňan (MZA, Brno)	53
Příloha č. 3 Opis fundační listiny farnosti Dubňany	54
Příloha č. 4 Záznamy o prodeji hodonínského panství (Kronika obce Dubňan, 1925) ..	55
Příloha č. 5 Stavební plán kostela v Dubňanech	56
Příloha č. 6 Současná podoba kostela v Dubňanech	57
Příloha č. 7 Zápisy o financování kostela Bratrstva sv. Růžence	58
Příloha č. 8 Záznam P. Oharka o audienci u Františka Josefa I.	59

Protocolum
Domesticum Capellania Localis
Dubnicensis ad mandatum Reverendissimi, Illustrissimi, ac Excellentissimi Domini Domini
Joannis Baptistae
Dei gratia Episcopi Secundi Bitunensis Sua Caesareo Regia et Apostolicae Majestatis intimi
Consilarii actualis sub Domini
co. Hier. V. Capellano Locali
confectum Anno 1789.

Příloha č. 2 Záznamy z matrik Dubňan (MZA, Brno)

Záznam v matrice narozených, rok 1754

1754	Baptizans	Baptizatus	Parentes	Conditiō	utrinque rusticana	Par. 3. Baptizati
20	L. D. Bartholomaeus Joll	Veronica	Pauli Nesvadba Anna	Matthaeus Holeyek faber Klotzowicz	cum Anna uxore	Dubnic. Kovčizov

Záznam v matrice narozených, rok 1784

1784	Janus	Namen	Religion	Profess	Profess	Profess	Profess	Profess	Profess	Profess
9.	97.	Anton Malbousch Zwillingen	t.	t.	t.	t.	t.	t.	t.	t.

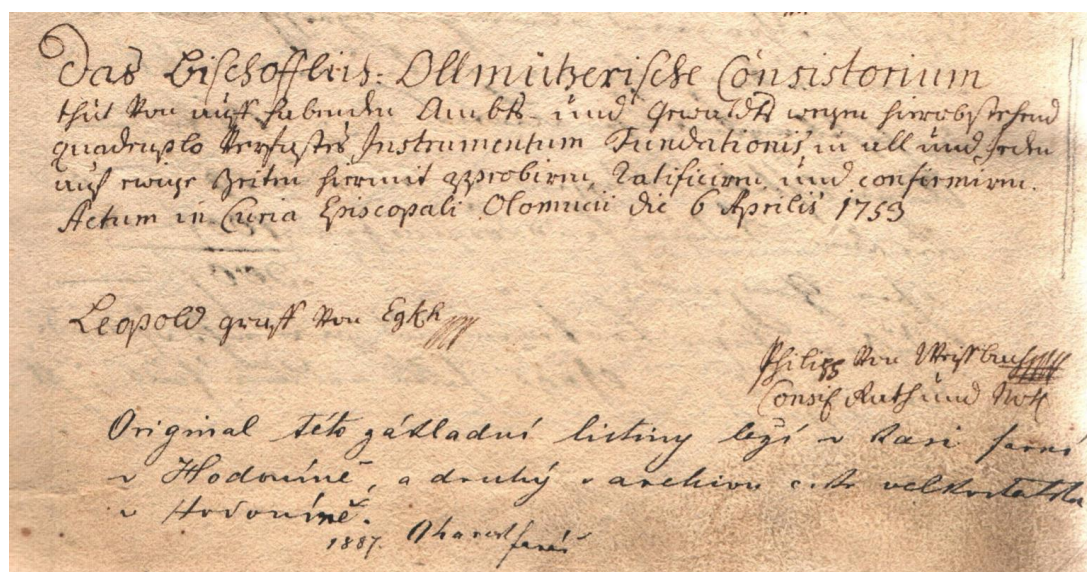
Záznam z matriky oddaných, rok 1755

Annō 1755. p. 2.	Annō 1755. p. 2.	Annō 1755. p. 2.	Annō 1755. p. 2.
19	Ignatius Hawwarek Capekanus Dubi.	Paulus filius Joannis Schöral Anna filia Georgij Valenta Dubnensis omnes.	Georgius Hüpper Georgius Kadzick Dubnensis omnes.
Eodem Idem	Bernardus filius Bernardi Büdisch cum Maria filia Pauli Marek Zabiskowicz omnes.	Bernardus Maria Zabiskowicz omnes.	Joanes Marek Matthias Tardien Zabiskowicz omnes.

Záznam z matriky zemřelých, rok 1773

Pag 88			Annō 1773.							Pag 89		
Dies	Obolens	Provisus	Mortui	Nomen.	Religio	Amelium	Locus	Annus	Annus	Annus	Dies	
27	D. Daniel	P. Zanub	Maria	uxor Joannis Wonsla Rustici Dubnensis	Catholica	Dubnensis	Dubnensis	1759	67.	-	-	
28	Martyr	P. Zanub	Paulus	duxum post 24 Wonom tam Pauli anegum Rustici Jacobus Jacobi Rustici Rustici	Catholica	Dubnensis	Dubnensis	56	79.	-	-	
29	P. Zanub	P. Zanub	Maria	uxor Joannis Wonsla Rustici Dubnensis	Catholica	Dubnensis	Dubnensis	13.	-	-	1.	

Příloha č. 3 Opis fundační listiny farnosti Dubňany

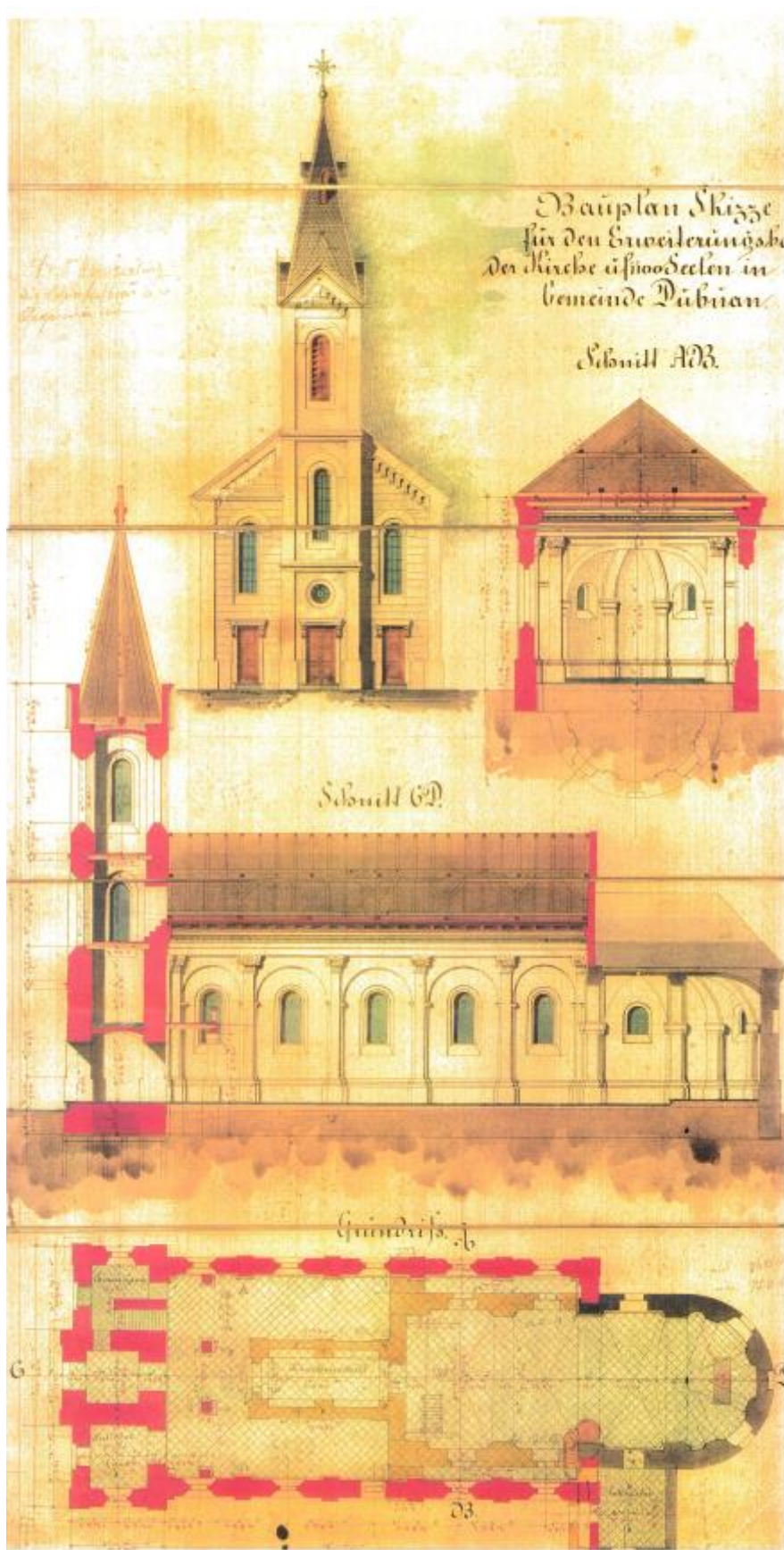

Zakládací listina s poznámkou faráře Oharka k zakládací listině. Domácí protokol 1789–1919, s. 7. Za povšimnutí stojí podpis biskupa Leopolda II. Bedřicha, hraběte z Egkhu a Hungersbachu. Zvolen biskupem byl sice už v roce 1758, ale ke slavnostní intronizaci došlo až půl roku po podpisu této listiny.

Adamu knížeti z Lichtenštejnu za 20.000 zl.
rhýnských. Od jeho dcery Marie Antoinie pro-
dané za hraběte Czobora přešlo panství hodonínské
na jejího syna Josefa, hraběte de Czoborzent-Micha-
elshausen

li, jež v Dubňanech a Bojanovicích r. 1753.
lokálky založil. Tentíž pro veliký přeprych
upadl do bankrotu, načež c. mor. zemské prá-
vo v Hodoníně a Pavlovicích 10. července 1762 císaři
Františku I. za 1,005.500 zl. rhýnských prodalo.
Od té doby patřily Dubňany pod patronát
císařské rodiny.

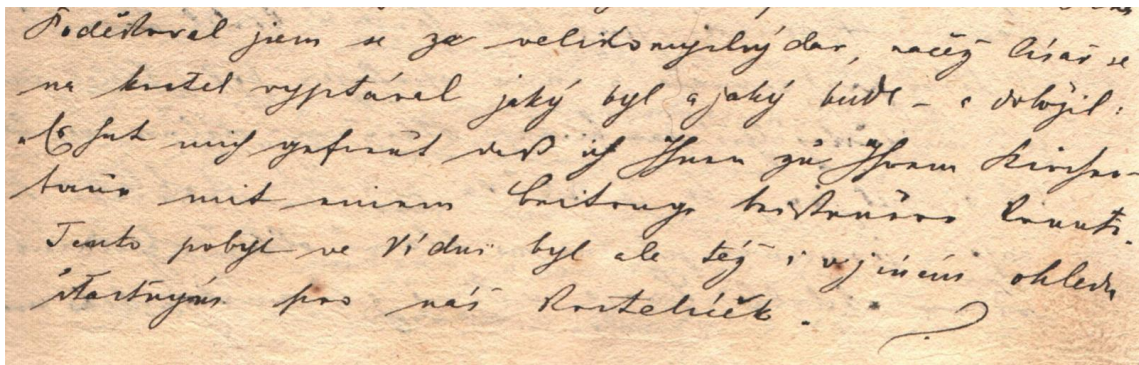
Příloha č. 5 Stavební plán kostela v Dubňanech

Příloha č. 6 Současná podoba kostela v Dubňanech

Příloha č. 8 Záznam P. Oharka o audienci u Františka Josefa I.

Poděkoval jsem se za veliký milý dar, ačť asi se
ne krátek vyptával jaký byl a jaký kůň - a odložil:
"Es hat mich sehr gefreut, dass ich Ihnen zu Ihrem
Anno mit einem Gaudium bestanden konnte.
Diese Probe in Wien" byl ale též i v jiném ohledu
starkým pro náš Království.

Domáci protokol 1789–1919, s. 98.